

Flacăra

Proletari din toate țările,
uniți-vă!

13

Anul XV nr. 13 (565)
26 martie 1966

pe ogoarele patriei

Primăvara lui '66 și-a atestat din vreme prezența pe ogoarele patriei, fapt care a permis oamenilor muncii din agricultură să înceapă mai din timp campania agricolă. Sfirșitul lui februarie și prima decadă a lui martie s-au dovedit prielnice însămînțării din epoca întâi.

Pină la mijlocul lunii martie au fost însămînțate 686 825 hectare. De reținut faptul că anul trecut, la aceeași dată, au fost însămînțate doar 83 100 hectare. Avansul însămînțării din acest an trebuie pus, desigur, și pe seama desprimăvării timpurii, dar și a organizării muncii în condiții mai bune, a gradului sporit de mecanizare. Este drept că în primele zile din a doua jumătate a lui martie, în unele regiuni, din cauza unor condiții neprielnice — ploi, lapoviță — ritmul însămînțării a mai încetinit. Cele mai mari suprafețe au fost însămînțate în regiunile București, Dobrogea, Oltenia, Banat și Galați. Și la arăturile de primăvară s-au obținut realizări însemnate față de aceeași perioadă a anului trecut. Totuși, în unele regiuni — Maramureș, Suceava, Crișana, Bacău, Cluj — ritmul arăturilor nu a fost realizat pe măsura posibilităților.

Zilele care au mai rămas pină la începerea însămînțării porumbului, trebuie folosite din plin. Se impune luarea măsurilor necesare pentru terminarea însămînțării din epoca întâi, plantarea pomilor, îngrijirea semănăturilor de toamnă și a altor lucrări agricole ce se cer îndeplinite. Terminarea acestor lucrări la timp și în bune condiții agronomice va crea condiții ca o lucrare de covârșitoare importanță — semănatul porumbului — să înceapă din primele zile pe care le vor stabili specialiștii din unitățile agricole.

pe copertele noastre

În laboratorul central coloristic al Ministerului Industriilor Chimice.

Fotografie de Eugen IAROVICI (pag. 1)

În excursie la lacul Scro-poasa, din Munții Bucegi.

Fotografie de N. NICOLAESCU (pag. 24)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE:** 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TIPARUL** executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

gospodarul cu 1000 de linguri

Nimeni nu ar bănuși că în căsuța veselă, cu gaste la ferestre și poartă sculptată din apropierea gării Cimpulung-Moldovenesc, își află adăpost o foarte interesantă colecție etnografică... de linguri de lemn, unică în țara noastră. Colecționarul care a realizat-o este profesorul Ioan Țugui, un pasionat etnograf și numismat, care încă de pe băncile școlii a început adunarea acestui tezaur de artă populară, dându-i originala denumire: „Expoziția lingurilor”. Într-adevăr, denumirea este justificată. Camera spațioasă care adăpostește această „expoziție” cuprinde peste 1000 de linguri categorisite în mod sistematic atât după caracterul lor (linguri-amințire, linguri-istorice, linguri-ornamentale), cât și după locul de origine, în primul rând raionul Cimpulung și raioanele învecinate Vatra-Domei și Rădăuți, apoi aproape toate regiunile țării. Există printre ele linguri cu o vechime de peste o sută de ani. Sînt uimitoare, la aceste obiecte simple, varietatea, coloritul, gravurile, cât și lemnul folosit: nuc, plop, paltin, arțar, cireș, alun, dud și chiar smochin de Ada-Kaleh. Legătura cu mediul înconjurător este de asemenea foarte evidentă: lingurile cimpulungene poartă în crustații cu coarne de cerb și căprioare, cele din Banat au coadă de șarpe, iar cele din Dobrogea — formă de pește. De o rară frumusețe sînt lingurile care au găvanele (scobiturile) pictate în culori vii, cu desene reprezentînd scene de vînațoare, stîncile Răului, scene pastorale, peisaje etc.

F. MICHITOVICI

noi produse industriale

■ Industria constructoare de mașini va produce două noi tipuri de pompe industriale, recent omologate: Terma-200 destinată lichidelor cu temperaturi pină la 400 grade Celsius și CI-204 pentru lichidele cu corozivitate slabă sau pentru cele amestecate cu gaze.

■ Specialiștii de la Uzina de produse sodice din Ocna Mureș produc: sodă calcinată extrasuperoară, săruri de magneziu tehnice și farmaceutice și bicarbonat de sodiu cu granulație minimă și greutate volumetrică scăzută. Grație noilor procedee tehnice pentru prepararea acestor produse uzina obține anual economii în valoare de 770 000 lei.

■ Toxina Dick cristalină este un nou produs românesc realizat de specialiștii Institutului de seruri și vaccinuri „Dr. I. Cantacuzino”. Cu ajutorul acestuia se poate stabili, cu mare precizie, diagnosticul scarlatinei.

■ Articolele de galanterie și produse textile vor putea fi ambalate în foi de polietilenă de o grosime foarte redusă și de o transparență remarcabilă. Noul sortiment este produs al Combinatului petrochimic de la Brazi. În colaborare cu cercetătorii de la ICECHIM, specialiștii Combinatului chimic Timăveni au obținut un material plastic vinilidenc destinat acoperirii hîrtiei de ambalaj pentru alimente.

o expoziție cu prea puține exponate

Ministerul Industriei Ușoare ne-a invitat, săptămîna trecută, la vernisajul celei de-a doua expoziții de artă plastică și decorativă organizată sub egida sa. Repetă, astfel, experiența binevenită — și mai ales cu perspective de utilitate — a anului trecut: creatorii din întreprinderile sale au colindat diverse zone etnografice ale țării, pentru a-și îmbogăți retina și paleta la inșeși sursele artei populare. Motivele de pe cusăturile ori ceramica Pădurenilor, Bihorului, Țării Hațegului, Oașului, Sucevei își pot găsi o inspirație transpunere modernă în imprimeurile sau porțelanurile ce ni se oferă în magazine — iată ceea ce vrea să demonstreze expoziția. O face însă, ni se pare, nu la modul cel mai concludent. Să argumentăm, cifric mai întii: 49 de artiști expun circa 900 de schițe (multe din ele lucrate pedant, poate cu o excesivă tentă documentaristică, altele însă mai libere, interesant stilizate) și doar 170 de exponate — metraje, servicii de ceramică și porțelan... Proporția ni s-ar fi părut mai justă dacă ar fi fost inversă. E adevărat, desenele dovedesc ce muncă serioasă, de migală, au desfășurat creatorii în documentările lor și remarcăm — de exemplu — calitatea artistică a schițelor făcute de echipa ce a mers la Pădureni. Dar nu asta ne interesa — sau mai bine-zis nu asta ne interesa în primul rînd — ci mai ales rezultatele efective, industriale, ale acestor călătorii de documentare. Or, expoziția din acest an — reluînd orientarea cam unilaterală aceeaia din anul trecut — ni se pare că oferă prea puține produse finite în care motivele folclorice sînt interpretate și transpuse creator. Să nu uităm că aici au fost reprezentate opt fabrici textile și două de porțelan și faianță, fabrici în care lucrează creatorii de talent, absolvenți ai institutelor de artă plastică. Iar aceștia, exprimîndu-și nu o dată nemulțumirea față de felul excesiv de precut, de rezervat față de nou, în care reprezentanții comerțului selecționează și contractează modelele lor, ar fi dorit prilejul unei expoziții pentru a-și demonstra capacitatea creatoare.

Să subliniem, totuși, modul onorabil în care s-au prezentat fabricile „Dacia”, „Mătasea populară”, să reținem numele creatoarelor Lucia Poenaru, Teodora Stendel, Elena Mărgineanu, Ileana Dăscălescu, Ruth Prato, Geta Vișan, Rodica Vincenz, Constanța Niculescu-Buzău. Și să oităm din nou lîngă exponatele conservatoare, încărcate cu o ornamentație desuetă, ale fabricii „Porțelanul-Cluj”, întrebîndu-ne totodată, cu uimire, de ce bat oare pasul pe loc, de cîtăva vreme, creatorii de la „Faianța-Sighișoara...”

S. F.

brăila: un juriu cu 600 de membri

După calendarul astronomic, primăvara începe la 21 martie — ziua echinocțiului. În ajunul acestei zile ce marchează reînvierea naturii — primăvara, tinerețea și optimismul au dat năvală, mină în mină, pentru a participa la o sîrbătoare a poeziei. „Cîntăm tinerețea și viața noastră nouă” — așa s-a intitulat concursul de poezii organizat la Brăila sub auspiciile Comitetului pentru cultură și artă al orașului de pe malul Dunării, ca o manifestare de închidere a „Festivalului primăverii”, ce s-a desfășurat între 1-20 martie. Poeți, membri ai cercului literar brăilean, au citit din creațiile lor. Publicul, format din 600 de participanți, a luat parte activă la concurs, acordînd notele — pe buletine special pregătite — creațiilor poetice prezentate. Premiul I a fost acordat poeziei „Legendă”, scrisă de muncitorul cizmar Constantin Știrbu. S-au mai distins: Maria Crișcov, autoarea poeziei „Pămîntului meu” (premiul II); Gabriela Micloș, cu poezia „Adolescență” (premiul III); Marcel Hirjoche, cu poezia „Spirală”, George Nisipescu, cu poezia „Dură plăcere” și Ion Smeu, cu poezia „Din nou” (mențiuni).

Concursul s-a desfășurat în sala Clubului sindicatului uzinelor de utilaj greu „Progresul”.

Anghel AVRAM

material didactic: cinematograful

Dacă diapozitivele proiectate pe ecran au intrat de mulți ani în sfera de preocupări a autorilor de material didactic, cinematograful a întîrziat intructiv, datorită problemelor deosebite pe care imaginea în mișcare le ridică în fața specialiștilor pre ocupați s-o adapteze la cerințele școlii. Cîteva realizări promițătoare în acest domeniu au fost obținute la laboratorul de cine ficare al Universității „Al. I. Cuza din Iași. Temele abordate, aparțin greu de adaptat pe ecran sau dovedit a fi, totuși, de nerăse. Astfel, unul din filmele elaborate de cinefili ieșeni sînt numește „Tangenta la curbă” altul „Omotelia” (ambele fiind elaborate cu concursul membrilor seminarului matematic „Al. Mylter”). O nouă producție cinematică de lung metraj pentru uz didactic se numește „Traslația”.

R. NICOARĂ

În aceste zile pline de mireasma primăverii s-au desfășurat în Capitală lucrările celui de-al VIII-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist. Eveniment de deosebită însemnătate în viața tineretului țării noastre, Congresul a analizat profund și multilateral activitatea U.T.C. și a trasat sarcinile ce decurg — pentru tineretul României Socialiste — din istoricele hotărâri ale Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Cuprinși de un optimism robust, de o nețărmurită dragoste pentru patria socialistă, pentru părintele lor înțelept, Partidul Comunist Român, reprezentanții tineretului din țara noastră s-au angajat și de data aceasta să-și consacre toate puterile lor pentru a mări și mai mult dimensiunile de drumusețe și bogăție ale țării.

cu autocarul pe urmele istoriei

Organizarea excursiilor pentru tineretul din orașul și regiunea și, se află în centrul atenției rivicului de circulație turistică filialei O.N.T. Iată câteva cifre incluse:

În anul 1965 s-au organizat tururi ale orașului cu un număr de peste 5 000 de elevi și studenți, pentru cunoașterea unor monumente culturale și istorice, cum sunt: Palatul Culturii, Bojdeuca, Creangă, Golia etc. De asemenea, peste 2 300 de tineri ieșeni au făcut excursii pe itinerariile: Rădăuți, Bacău, Tg. Neamț, Ipofta etc., pentru cunoașterea — și a locurilor în care trăit și creat marii noștri scriitori Alecsandri, Creangă, Eminescu.

Pentru cunoașterea trecutului de istorie al partidului filiala O.N.T. din Iași a mai organizat excursii cu un număr de peste 1 500 de tineri din București (unde s-a vizitat Muzeul de istorie a partidului), la Iași și la Putna s.a. Peste 2 700 de tineri au putut să cunoască direct multe din marile realizări ale socialismului vizitând orașe, centre industriale, șantiere ca: Bicaz, Piatra Neamț, Bacău, orașul Gh. Dojbandă, Brașov, Sibiu, Rm. Vrancea, Hidrocentrala de pe Argeș, București, Buzău, Ploiești, Iași, Prahova, Constanța s.a.

În vacanța de vară peste 600 de studenți ieșeni au făcut turul României, iar aproape 900 au urcat la cabanele din Munții Ceahlăului, Retezat, Omu, Rarău, Giumalău. Mai pot fi amintite numeroase excursii organizate în nordul Moldovei pentru vizitarea monumentelor istorice și de artă existente la mănăstirile Moldovița, Sucevița, Putna, Humor și Voroneț. Peste 1 450 tineri din orașele și satele regiunii au folosit mijloacele O.N.T. pentru cunoașterea regiunii Iași.

Pentru anul 1966 filiala și-a propus excursii cu aproape 7 000 de tineri, pentru vizitarea Muzeului de istorie a partidului din București, urmînd ca alți 7 000 să viziteze muzeul Doftana. Pentru vizitarea orașului Iași, a monumentelor sale istorice și culturale, se vor organiza excursii pentru 34 000 tineri, din care 15 000 din Iași. De la începutul anului și pînă acum au și fost satisfăcute în acest sens peste 3 000 de cereri.

B. DUNĂREANU

crește rețeaua rutieră a țării

Acțiunea de modernizare a drumurilor, care continuă în ritm susținut cuprinde noi artere de interes economic și turistic. Recent a fost terminată șoseaua

Buzău-Pogoanele-Slobozia, datorită căreia drumul din Moldova spre litoral devine mai scurt cu 40 km. În curs de modernizare este și drumul Constanța-Ostrov. Făcînd legătura cu șoseaua dintre Călărași și București, acesta va deschide Capitalei un nou drum turistic spre litoral. O altă acțiune de modernizare se desfășoară pe șoseaua Reghin-Toplița-Bicaz. Prin darea în funcțiune a acestei porțiuni de șosea, se va scurta drumul între Tg. Mureș și Bacău cu aproape 180 km și se va deschide cea mai scurtă arteră rutieră de legătură între Oradea și Iași.

O altă noutate pentru amatorii de călătorii: coronamentul barajului hidrocentralei de pe Argeș leagă acum Corbenii cu drumul de pe malul viitorului lac de acumulare a cărui extremitate ajunge pînă la poalele Negoiului. În acest fel frumusețile pe care natura le-a risipit pe valea Argeșului devin mai ușor accesibile.

R. NICOLAE

noi documente în vechi arhive

Semnătura și sigiliul domnitorului Ștefan cel Mare au putut fi descifrate sub un hrîsov prin care se dăruiește mănăstirii Putna o moșie. Acest document este un

pergament scris la 24 noiembrie 1492 în cetatea de scaun Suceava și reprezintă una dintre cele mai importante achiziții din ultima vreme a Arhivelor statului din Iași.

O lumină nouă vor proiecta asupra răscoalei lui Horia și asupra personalității sale cele aproape 300 de documente și scrisori inedite achiziționate de Muzeul regional din Deva. Scrise într-o latină apropiată de cea populară, noile izvoare au fost cercetate de specialiștii muzeului și primele concluzii se referă la întinderea răscoalei, care pare să fi cuprins un spațiu mult mai larg decît cel cunoscut (Țara Hațegului și alte centre ale regiunii Hunedoara).

Despre viața și activitatea lui Pinteș, eroul haiduc intrat în conștiința poporului nostru, atît de cîntat în folclorul maramureșenilor, documentele achiziționate au demult de Arhivele statului din Baia-Mare au adus o serie de elemente noi: ordinul emis în 1699 de Leopold I pentru prinderea lui Pinteș Gligor — acesta îi era numele — pe al cărui cap se făgăduiește suma de 500 taleri, apoi un document la care este anexat interogatoriul luat vestitului haiduc (din anul 1700) și în sfîrșit un protocol în care este consemnată moartea lui Pinteș într-o bătălie de la porțile orașului Baia-Mare.

Paul GOLUMBEANU

cinema

Săracă în premiere de răsunet, săptămîna aceasta ne propune două noi filme:

■ **Nu plînge, Peter!** Pe drumurile războiului, doi bărbați descoperă dimensiuni până atunci nelese în seamă ale eroismului; în cazul de față eroism înseamnă a ocroti viața unor copii. Chiar dacă uneori acordă prea multă încredere puterii de înduioșare a celor mici, filmul se menține la un nivel cumsecade de sensibilitate. Regizor: cineastul iugoslav France Stiglic (Al noulea cerc). Interpreți: Lojze Rozman, Bert Sotlar, Magda Potokar. Filmul a fost distins cu „Arenă de aur pentru scenariu și regie” la Festivalul de la Pola 1964.

Sylva Koscina

■ **Fantezie din belșug** pe ecranele noastre: **Fifi înaripatul** (Albert Lamorisse), **Judez** (Georges Franju cu Sylva Koscina), **De-aș fi...** **Harap Alb** (Ion Popescu-Gopo).

■ Dintre ultimele documentare realizate de studioul „Al. Sahia”, rețin atenția (în afara celor amintite în numerele trecute — **Politefe și Pirvu Mutu zugravul**), **Rășinari și Elemente**. Primul, realizat de Florica Holban, cucerește prin minuția investigației reportericești, prin știința amănunțului semnificativ; al doilea — descumpănește prin nepăsarea cu care s-au lăsat unii lingă altul niște clișee fotografice cu pretenția de eseu (regie — Alexandru Sirbu).

■ Actorii acestei săptămîni continuă să fie Philippe Avron (**Fifi înaripatul**), Pola Raksa (**Beata**), Alain Delon (**A fost cîndva hot**).

plastică

■ Sala Dalles: **Tapiserie și sculptură mică din R.S.F. Iugoslavia**. Cele două specii de artă — cu tradițională funcție decorativă — sînt investite cu o gravitate a ideii și a expresivității din care se degajează morală estetică a creatorilor: orice lucrare de artă plastică trebuie să proiecteze în spațiu o viziune contemporană asupra omului. De aceea tapiseria, păstrînd tradiția ei de imagine-decor în ceea ce privește materialul, tehnica, destinația practică, e totodată epos („Opriră”), dramatism („Oameni din Hiroshima”), fragment cosmic („Semne”), poem familiar („Masă țărănească”), transfer liric al obiec-

tului cotidian („Uscător de iarnă”) — iar aceste viziuni implică în stil curente care străbat întreaga plastică actuală iugoslavă, de la expresionism și suprarealism la un abstractism de diferite nuanțe. Iar sculptura mică, în dimensiunile tradiționale „de vitrină”, introduce acele intenții expresive, moduri de compunere spațială și concepții despre „obiectul-sculptură” ce se întîlnesc și în plastica monumentală. Susținînd sever majoratul acestor activități creatoare, expoziția de tapiserie și sculptură mică e în măsură să inițieze prietăria asupra unor tendințe caracteristice din plastica iugoslavă contemporană.

■ **Galeriile de artă din bd. Măgheru**. Expoziție-debut a unui tânăr pictor: **Nicolae Iorga**. Pictura sa își caută cu severitate timbrul propriu, încercînd două coarde care încă nu vibrează în unison: pe de o parte (portretele, citeva mituri statice), invocă un gust palladian pentru epurată imagine decorativă, în ritmuri lineare și mobile palori ale culorii. Pe de altă parte (mai ales în peisajele cu planuri multe ce se interferează dinamic), se manifestă un temperament tumultuos și cald, producînd o pictură senzuală și vibrantă (caracter uneori suprasolicitat prin trucuri de materie colorată, ce se cuvin mustrele). Alesse cu scrupul al frumuseții și al finitului, lucrările expun sincer un stadiu de evoluție care-i un prelude al personalității.

teatru

■ **Anouilh, Anouilh, Anouilh...** Deci încă o premieră de Anouilh — **Euridice** — la Teatrul Național „I. L. Caragiale” (sala Studio). Piesă puțin semnificativă, melodramatică, dar mimînd simboluri și dezbateri de idei, rămase la suprafață, cu un mesaj derutant. Un spectacol realizat corect, încercînd să limpezescă textul (regia Mihai Berechet), dar lipsit de un mai puternic fior liric sau dramatic. O prezență deosebită: Ion Finteșteanu, a cărui creație repară pe scena Naționalului o aplaudăm. Exterior, apelînd la efectele facile — Cristea Avram. Străduindu-se, cu unele bune efecte, să se apropie de rol — Marcela Rusu. Cu totul remarcabil decorul atât de funcțional al scenografului francez Georges Wakhevitch.

■ Un spectacol deosebit este cel realizat recent de Teatrul de stat din Piatra-Neamț cu piesa **Duroeroasa și adevărata tragedie a domnului Arden din Kent** (premieră pe față). Piesei, datînd din secolul XVI, nu i se cunoaște autorul (deși unii o atribuie lui Shakespeare) și relatează cu o mare forță dramatică o crimă pasională, pe fundalul istoric-social al epocii. Inscenată de tânărul student din anul III al clasei de regie din București, Andrei Șerban, piesa a fost realizată cu un complex de mijloace scenice variate dezvăluind o certă personalitate artistică în plină afirmare. Cu totul deosebită colaborarea scenografică a lui Ion Popescu Udrisțe. Notăm dintre interpreți — cei mai mulți foarte tineri — pe Corneli Nicoară, Ion Bog, Florin Măcelaru, Ion Fîscuteanu și mai ales Olga Bucătaru.

Ion Finteșteanu

■ Un Goldoni puțin cunoscut, a fost înfățișat — în versiunea românească a lui Tudor Mușatescu — pe scena Teatrului de stat din Tg. Mureș: **Căsătorie prin concurs** — o comedie plină de încercături, pe fundalul unor moravuri pariziene, surprinse deseori cu haz. Piesa a fost inscenată de Eugen Mercus într-un spectacol devenit muzical prin intervenția masivă a compozitorului A. Giroveanu. Semnalăm dintre interpreți pe Dinu Cezar, Nae Floca-Aciloni, Livia Giugulescu, Iolanda Dain.

■ **Niciodată război**. Un inimos și patetic spectacol pentru teatrul de păpuși, scris și regizat de Aurel Anchinid cu colectivul de păpuși din Pitești. Un basm alegoric închinat ideii păcii în lume. Bună realizare colectivă, eficientă prin mijloacele specifice artei păpușarilor (cadru plastic a fost realizat de Clelia Otone). Semnalăm pe aceeași scenă interesantul experiment: **Copilul negru** creat de Silvia Constantinescu.

cartea

■ Aproape paralel cu volumul I din **Istoria teatrului în România**, pe care l-am anunțat, a apărut o altă carte bine informată referitoare la acest domeniu. E vorba de **Istoria universală a teatrului — evul mediu și Renașterea** a lui Ion Zamfirescu, apărută recent la Editura pentru literatură universală. Cartea constituie al doilea volum al sintezei pe care o încearcă autorul (vol. I a apărut acum cîțiva ani).

■ O nouă ediție a excelentei nuvele a lui Marin Preda — **Friguri** — a apărut recent la Editura militară în colecția „Cartea ostașului”, avînd acum o bună prezentare grafică.

■ **Eusebiu Camilar** este prezent postum în librării cu un volum de proze scurte și însemnări, apărut la Editura tineretului. Intitulată **Farmecul depărtărilor**, cartea farmecă prin darul de excelent povestitor al autorului.

■ **Micromonografia Zoi Dumitrescu-Bușulenga** despre **Ion Creangă** tipărită la „Meridiane” în limbile franceză și engleză constituie un util mijloc de informare a cititorilor ce cunosc aceste limbi și se interesează de literatura noastră.

■ Două cărți interesante la Editura științifică: **Himalaia**, cucerirea gigantilor lumii de Marcian Bleahu, Mircea Bogdan și **Spre America**, înalte de Columb de Dumitru Todericiu.

■ **Iancu Jianu** — contribuții la cunoașterea vieții și luptei lui — este titlul unei evocări sobre, dar nelipsite de căldură, cu date și referințe istorice necesare pentru conturarea cit mai precisă a biografiei unui erou popular cu aură de legendă. Lucrarea semnată de Crăciun Pătru cuprinde și o baladă populară închinată lui Iancu Jianu, precum și citeva ilustrații documente.

televiziune

Duminică 27 martie. Nou-născutul „Studioul A” — în a doua sa apariție în fața telespectatorilor. De data asta, cu mai mult fotbal și — sperăm — mai puțin (și mai bune) anecdote (13.00) ■ **Ultimul act din „Dialog la distanță”**: regiunile Argeș și Mureș-Autonoma Maghiară. Ca de obicei, la această emisiune telespectatorii vin plini de speranțe. Nădăduim, pentru ei, să le realizeze (19.00).

Marți 29 martie. **Il vom vedea** — paradoxal — pe „Omul invizibil” (20.00) ■ După ținuta primei emisiuni „Cabinet medical TV”, o recomandăm pe a doua cu plăcere (20.30) ■ În studio, solistul italian de muzică ușoară Beppe Cardile. **Încercați!** (20.45) ■ O emisiune bună: „Telecronica economică” (21.15) ■ Filmul iugoslav „Călătorie în jurul lumii”. Rubrica de film a TV continuă (de ce oare?) să fie deficitară (21.35).

Miercuri 30 martie. Teatrul birădean îl omagiază din nou pe Victor Ion Popa (patronul său), prezentîndu-ne „Răspîntia cea mare” (20.00).

Irina Bora

Joi 31 martie. „Val-Virtej” ediția a II-a a debutat cu succes. Îi recomandăm tuturor celor între 8 și 80 de ani (19.15) ■ În obiectivul emisiunii „Ancheta TV”: oamenii de la volan. Tentant subiect! (20.00) ■ „Dans în armonii de harpă” se intitulează emisiunea la care-și dau concursul: Nicoletta Mastero (harpă), Victoria Roman-Abramovici (flaut), Nicolae Șarpe (violoncel) și dansatorii: Magdalena Popa, Ileana Iliescu, Ira Stenkovskaia, Lăcrămioara Stan, Amato Checulescu, Sergiu Ștefanski ș.a. (20.45) ■ Seria filmelor slabe continuă (ce perseverență!) cu „Expresul Paris-München” (21.25).

Vineri 1 aprilie. Folclor bihorean (21.15) ■ Cu „Teleglob” plecăm chiar și în Valea Dracului din Alaska (21.40) ■ O emisiune de micro-varietăți amenințător intitulată „Muzică... de 1 aprilie” (22.05).

Sîmbătă 2 aprilie. Un film din arhivă: „Înimă rece”, producție DEFA (19.15) ■ Teatrul în studio: „Moartea Bessie Smith”. Autorul, americanul Edward Albee (a mai scris celebra „Cui i-e teamă de Virginia Woolf?”), este obiectul unor aprinse discuții în lumea criticii dramatice occidentale. În distribuție: Liliana Tomescu, George Măruță, Mircea Albulescu, Adrian Georgescu, Mircea Anghelulescu, Grigore Pogonat (21.40).

disc

Zeno Vancea

■ **Lucrarea** — elaborată destul de recent de **Zeno Vancea** — „Concert pentru orchestră”, alcătuită din trei părți: I. Introducere, II. Passacaglia, III. Fuga, a fost înregistrată de curînd (discul ECE-0192) cu concursul dirijorului Iosif Conta în fruntea Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. „Concertul pentru orchestră” reprezintă (la modul cel mai elocvent) stilul compozitional al bănățeanului Zeno Vancea, caracterizat prin anumite trăsături modale-cromatice în tangență certă cu arta muzicală folclorică românească. Deși compozitorul Zeno Vancea este considerat unul din primii reprezentanți ai literaturii muzicologice de la noi, activitatea lui s-a dezvoltat cu predilecție în domeniul compozitional, opera sa creatoare manifestîndu-se prodigios în muzică simfonică, vocal-sinfonică, piese instrumentale, corale, muzică de cameră și de balet.

■ După treizeci de ani de muncă perseverentă ca violonist în compartimentul respectiv a Orchestrei Filarmonice din București, la peste cincizeci de ani **Ludovic Feldman** studiază cu Mihail Jora principiile fundamentale ale creației muzicale. Rezultatul este o febrilă activitate compozitională cu rezultate excelente. „Cinci piese pentru orchestră” de Ludovic Feldman și execuția orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijate de Mircea Popa.

muzica

■ Orchestra de studio a Radioteleviziunii își continuă stagiunea cu totul deosebită pe care ne prezentăm-o anul acesta. Din nou două prime audiții extrem de atractive: monodrama „Voce umană” de François Poulenc transpunere muzicală a faimoaselor piese de Jean Cocteau, pentru o singură personaj, o femeie în lăgătură cu lumea — iubitul ei — prin telefon. Solistă: Teodora Lăcăciu. În restul programului: „Fantezia lirică”, încă necunoscută noi, „Copilul și vrăjile” de Maurice Ravel, după un poem de Colette. Ne vom reîntîlni cu Nicolae Secăreanu, care de mai mulți ani s-a retras din activitatea solistică. Dirijor Carol Litvin; dirijorul corului de copii Elena Vădică (studioul de concert al Radioteleviziunii).

■ La Filarmonică, din nou doaspeți de peste hotare: Gerhart Pflüger — dirijor din R. D. Germană și pianista poloneză Lidia Grychtolowna. Îi ascultăm în Ramănoiu (Variațiuni pe o temă de Paganini) și Max Reger (Variațiuni pe o temă de Mozart) (27.III, sala Ateneu).

■ Între 26 martie și 11 aprilie avea loc la Ruse (R. P. Bulgaria) Festivalul internațional intitulat „Zilele muzicale din martie”. Alături de orchestrele simfonice din Bulgaria, vor mai participa ansambluri din Zagreb, Praga, Dresda. În cadrul acestui festival, Orchestra simfonică a Radioteleviziunii române va prezenta două concerte cu lucrări ale compozitorilor noștri și „Missa solennis” de Beethoven. Dirijor Iosif Conta.

pe drumurile de apă
ale țării

file din noua biografie
a **OLTULUI**

de Nicolae RĂDULESCU

Cînd Oltul vine pe lume — dar cine ar putea să arate exact locul, dacă rădăcinile lui, adînc și tractic înfipte în masivul Hășmașul Mare sînt tot atîtea cîte crăpături are muntele? — cînd vine, totuși, pe lume, picăturile de apă ce i se adaugă fără încetare sînt de culoarea albastră a cerului sau de culoarea verde a pădurii.

Undeva, sus, lîngă vîrfurile celei mai înalte dintre rădăcinile lui, păstorii sau pădurarii au aprins un foc. Izvorul, șiroind pe aproape, rupe o scînteie din vîlvătaie și o face să alunece cu el printre pietre și fire de iarbă. Cînd s-a îndepărtat îndeajuns ca să nu-i mai lucească în unde, îi ies în cale alte lumini: o cabană, un cătun, un sat, un oraș. Din ce în ce mai multe și mai dese, ele sugerează, prin ritmul cu care se succed, însăși legea ce guvernează creșterea apelor în matcă. Toate riurile sînt vegheate, în întunericul nopților, de nenumărate lumini ale așezărilor omenești, deoarece ele îi cheamă pe oameni să vină pe malurile lor, cu o insistență neslăbită din preistorie și pînă azi. Dar puține riuri din țară au o salbă de constelații mai bogată și mai strălucitoare ca Oltul. E riul cel mai îndrăzneț, riul care se încumetă — și izbutește — ca și Dunărea, să taie Carpații în două. De la munții care-i veghează, ca martori, timidul început, și pînă unde se varsă în Dunăre, el străbate o țară. Și în spațiul acesta geografic, atrase parcă de puterea și faima lui, se strîng pentru a fi contemplate de ape nenumărate opere ale naturii și ale omului, care se întrec în frumusețe și măreție.

★

Dacă ar fi loviți cu un ciocan pe măsură, munții ar vibra cu aceleași armonice ca și clopotele de la Putna. Printre pietrele lor în care se ascunde arama, Oltul trece nepăsător, tresărind numai o clipă, uimit, cînd descoperă într-o latură ochiul de smoală al galeriei de acces în mina de la Bălan. Cu aceeași tresărire trebuie să-i fi înregistrat prezența, în 1939, Geo Bogza. Pătrunzînd dincolo de pleoapa pietrificată a acestui sumbru ochi, scriitorul a descoperit atunci un infern de noroi și întuneric în care se zbăteau neomenește minerii. Mina avea o sută de ani. Dar oricît de grele vor fi fost condițiile de muncă din galeriile și abatajele ei, ultimele două decenii au fost de ajuns spre a o face de nerecunoscut. E prima confruntare semnificativă cu realitățile consemnate în „Cartea Oltului“ prilejuită celui care reface azi drumul străbătut de Geo Bogza în 1939. Dacă umbra Hășmașului Mare se întinde în amurguri peste aceleași păduri și poieni, iar zăpezile de pe fruntea lui au aceeași strălucire, Oltul e totuși altul, cum alta e țara întregă de la un capăt la altul al ei.

— Mina de la Bălan a cunoscut în acești 27 de ani perforatorul electric, vagonetul propulsat mecanic, mijloacele moderne de protecție și ușurare a muncii; fostul cătun de mineri s-a transformat în colonie minieră, un fel de mică stațiune montană cu case albe umbrite de brazi.

— Carierele de la Bicsad, continuînd să reverse valuri de pia-

tră spartă spre șantiere, sînt atît de greu de identificat în descrierea bogziană încît îți vine să crezi că n-ai nimerit unde trebuie. Perforatorul electric, dinamita, excavatoarele, concasoarele, iată cîteva replici contemporane la imaginea pietrarului, dăltuit parcă în roca pe care se necăjește s-o spargă cu barosul purtat de istovitele-i brațe.

— Cărămidăriile de la Aita? Poate fabricile de azi cu coșuri înalte, fumegînd în cerul pur. Nu mai sînt de găsit acei umili truditori ai pămîntului care-i frămîntau aluatul cu degetele pentru a-l transforma în cunoscutele prisme roșii cu sunet metalic.

— Și tot așa ogoarele, dealurile (multe transfigurate prin terase), salina de la Ocnele Mari, vilele din ținutul cu vechi renume bahic al Drăgășanilor, Cîmpia Dunării și Dunărea însăși, poartă

în timp ce pune în mișcare morile și înălbește pinzeturile țesute cu meșteșug, în războaie, Oltul este pus să innoaie și fibrele cinepei, una din materiile prime tradiționale, care a căpătat noi folosințe datorită industriei textile din zilele noastre.

adînc întipărită pecetea celor peste două decenii de mari transformări innoitoare.

Dintre alcătuirile minții și mîinii omenești ce voiau să atragă atenția prin înălțimea lor, în 1939, numai pilonul antenei de radioemisiune de la Bod reușea să se detașeze. Făgărașul își ascundea parcă micile ateliere în umbra zidurilor vechii cetăți și în locul unde se înalță azi uzinele chimice era numai văzduhul

Pe dealurile care-i veghează curgerea, Oltul îmbină armonios murmurul apelor sale cu cîntecul fluierului.

gol, cuturetat de vînturi. Despre Govora, manualele de geografie dădeau o singură lămurire: stațiune balneoclimaterică. Dar chiar și în acest raport, ca și Tușnadul, așezarea nu prezenta importanță decît pentru o minoritate care-și putea permite să-și alunge plictisul în nesfîrșite petreceri costisitoare. Aici Oltul, infiltrîndu-se în depozite saline ce s-ar fi putut valorifica industrial, își epuiza inutil strădania. Uzinele de produse sodice, în retortele cărora sarea își nuanțează proprietățile transformîndu-se în numeroși compuși chimici, s-au născut și ele în anii noștri — în urmă cu aproape un deceniu — pentru a pune în valoare o bogăție cîndva lăsată în părăsire.

Prin monumentalele chei ale Oltului, mai precis pe deasupra lor, coboară și urcă pe culmi dantelăria de cupru și oțel a liniei de înaltă tensiune (400 kV) care leagă Slatina — citadela aluminiului românesc — cu termocentrala Luduș-Iernut. Dintr-un anume punct atins de această magistrală a energiei se zărește barajul de beton al noii hidrocentrale de pe Argeș. Alte linii de înaltă tensiune întretăindu-se din loc în loc unifică pulsațiile centralelor electrice

care astfel își adună puterile spre a putea fi folosite mai rațional, mai economic. Una din întrebuințările energiei astfel unite este aceea de a da puritate metalului alb căruia tehnica i-a hărăzit viitorul. De aceea Oltul alege din rețeaua sistemului energetic național câteva ramuri principale, parcă pentru a le arăta încotro să se îndrepte. Chiar de la izvoare venind spre el de pe valea Bicazului, îi ține tovărășie o linie de 220 kV, după cum înainte de a se vărsa în Dunăre riul admiră saltul acrobatic al firelor metalice care coboară cu pași de oțel filigranat până la malul fluviului unde se înalță Combinatul chimic de la Turnu-Măgurele. Iar în locul unde se întâlnește cu Lotrul, așteaptă nerăbdător să primească un nou șir de stâlpi de oțel și un nou mănunchi de cabluri. Căci în albia afluentului său constructorii au și atacat primele poziții într-o mare bătălie ce se va solda peste câțiva ani cu adăugarea la sistemul energetic național a încă 500 megawați.

Coborînd pe sub dealurile subcarpatice după ce o vreme s-a zbuguiat între munți și intrînd sub cerul vast al Cîmpiei Române, Oltul își cedează, generos, o parte din ape pentru

sporirea fertilității ogoarelor. Sînt aceleași ogoare pe care și-au vărsat singele victimele repressiunii ce a urmat marilor războaie din 1907. Rodul lor, mai bogat decît a fost vreodată, este astăzi al celor ce-l muncesc. Satele cu oameni harnici ale căror cooperative agricole de producție au devenit renumite pentru bogăția lor se țin lanț pe ambele maluri ale Oltului, tot așa cum, pe sute de hectare se întind lanurile fără haturi, grădinile și livezile. Prundeni, Morunglav, Cilieni, Lița sau Islaz (acest din urmă fiind legat de istoricele evenimente de la 1848, prin cunoscuta Proclamație care cerea, printre altele, împroprietărirea țăranilor) sînt numai cîteva din centrele belșugului pe sub al căror arc vegetal Oltul își poartă apele în Cîmpia Română.

Luînd cunoștință de toate acestea, călătorul constată că intrarea Oltului în istoria contemporană este un act cu implicații largi în întreaga fizionomie a peisajului pe care-l străbate. Aproape de locul unde riul săvîrșește o neașteptată reîntoarcere spre nord, după ce multă vreme coborise spre sud și părea că n-o să-și mai schimbe direcția, se răsfire pe dealuri do-

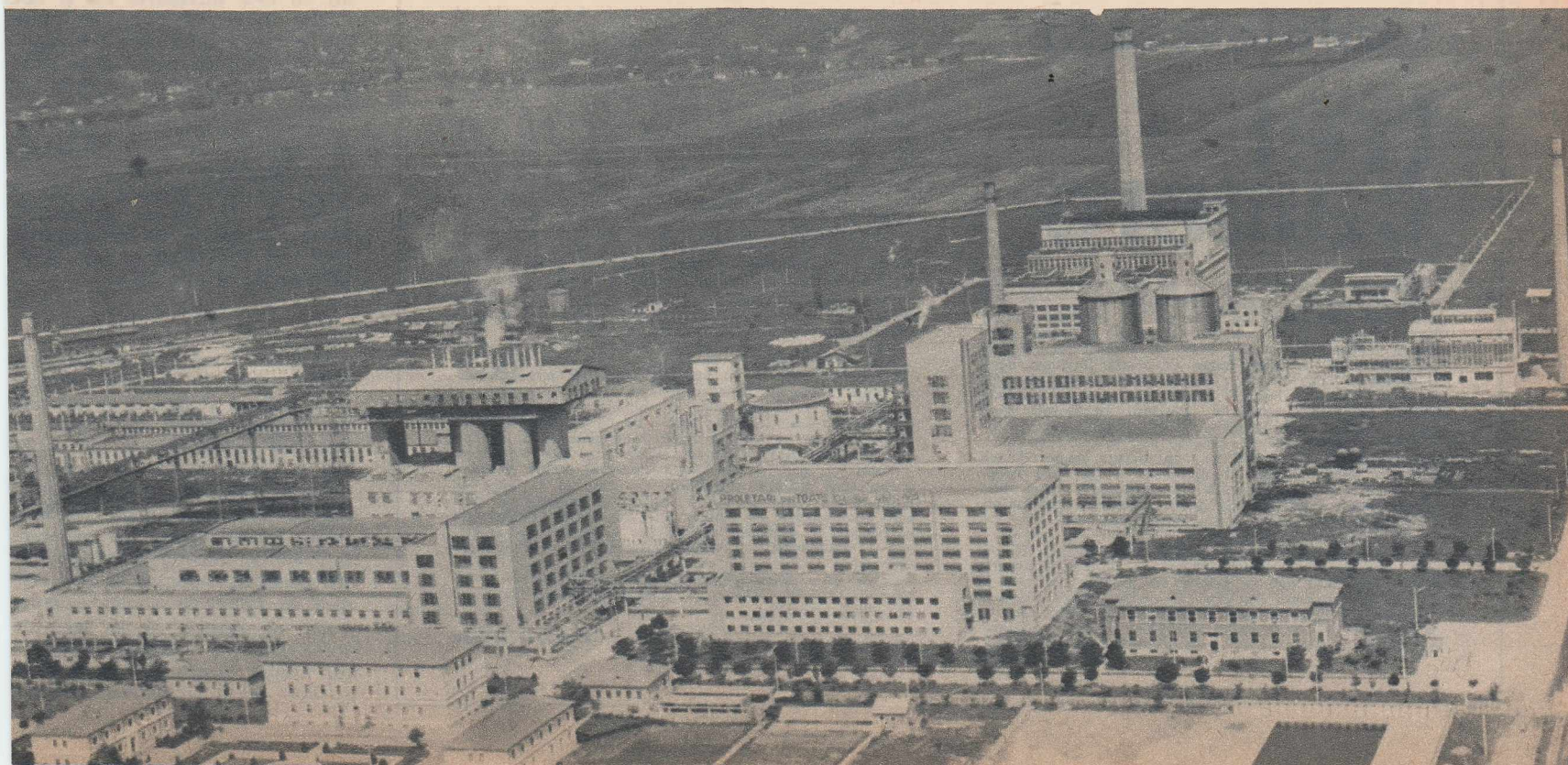
moale Brașovul. Poate mai pregnant decît în oricare altul din țară, timpul a săpat în acest oraș trepte distincte, delimitînd epocile prin clădiri, a căror vîrstă se înscrie între limite largi, începînd cu aceea a zidurilor vechii cetăți și sfîrșind cu vîrsta modernelor cartiere și uzine. Biserica Neagră a fost totdeauna, cum este și azi, un monument de faimă al severei arhitecturi gotice transfigurate într-un stil propriu de meșteșugarii brașoveni. Totuși renumele ei n-a putut să ajungă atît de departe ca tractoarele și autocamioanele produse la Brașov. Tot pe aici, prin apropiere, sînt și sondele care scot gazul metan din adîncurile podișului transilvan. Numai că destinul acestei bogății e cu mult mai generos decît într-un trecut nu prea îndepărtat, cînd singurul sens al extragerii ei era acela de a se transforma în flacără. Chimia modernă transformă metanul în negru de fum, coloranți, mase plastice. Uzinele îl primesc prin conducte care, în unele locuri, sar în volte grațioase și peste albia Oltului. Iar după ce a trecut Carpații și s-a lăsat trecut la rîndu-i de zecile de poduri metalice și de beton ale șoselei

Tirgul de la Viștea, tradițional loc de întîlnire al locuitorilor din satele de pe lîngă Sibiu, unde pot fi văzute nu numai care încărcate cu mărfuri casnice ci și frumoasele costume ale portului popular local.

și căii ferate, riul contemplă alte arcuiri de conducte; acestea vin de la Țicleni, tînărul bazin petrolifer al Olteniei, pentru a se întîlni mai departe cu sementele lor în care gilgie petrolului subsolurilor argeșene. Iar din noile bazine carbonifere ale Olteniei, puse în valoare în ultimii ani (a căror capacitate de producție este prevăzută să crească pînă în 1970 la aproximativ 20 milioane tone anual), aleargă paralel cu ele trenurile care duc huila și lignitul spre marile centre consumatoare. Ochiurile acestei rețele de mari artere sînt aglomerări urbane mai vechi sau mai noi, cea mai nouă din toate fiind orașul Victoria. Dar și orașele întemeiate în urmă cu secole poartă, puternic întipărită, pecetea înnoitoare a anilor noștri, deoarece constructorii le infru-

(continuare în pag. 8)

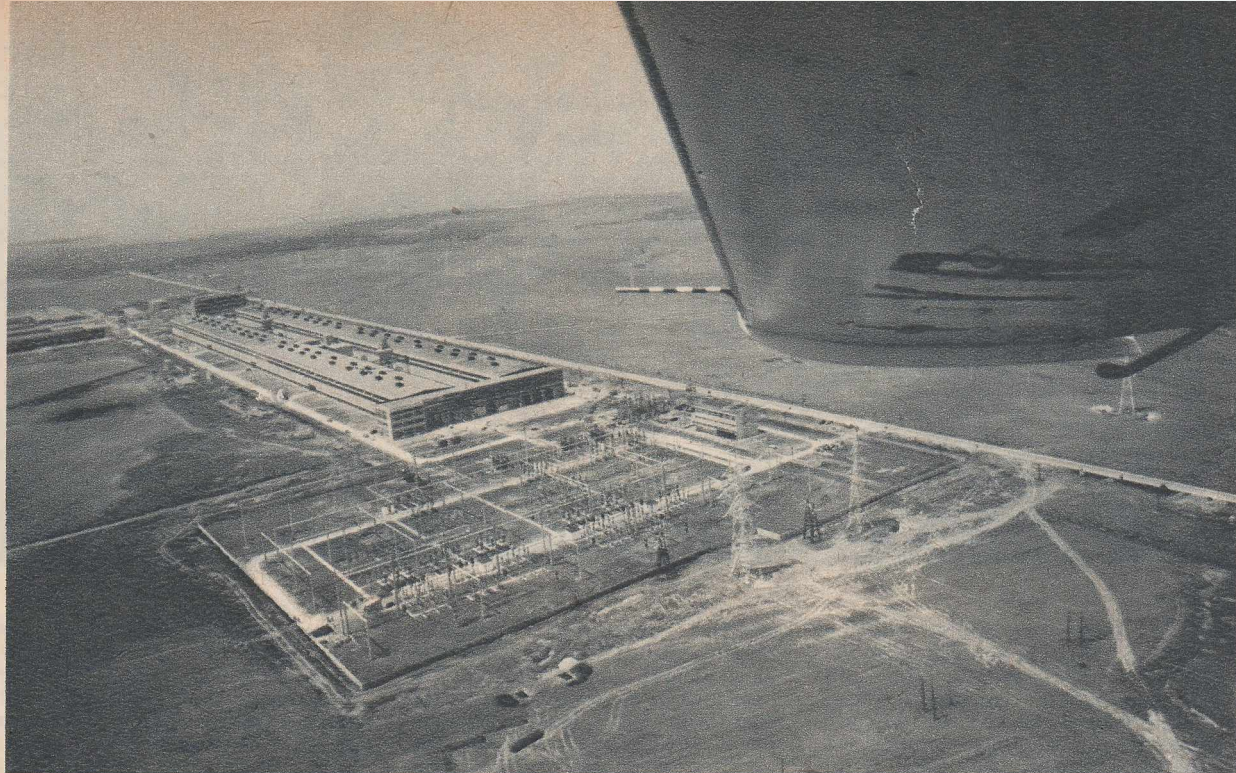
Uzinele chimice Făgăraș, cetate a industriei moderne apărută pe malul Oltului, transformă în zeci de produse bogățiile subsolului țării.

musezează adăugându-le noi cartiere, adesea de dimensiunile unor orașe întregi. De la Gheorghieni pînă la Brașov și de la Făgăraș pînă la Slatina și Turnu-Măgurele blocurile moderne cu zeci de apartamente sînt pe malul Oltului elemente intrate definitiv și organic în structura peisajului urban. La fel și satele, electrificate, cu străzi pietruite, cu dispensare, săli de cinematograf, biblioteci, cămine culturale — ridicate, deci, pe o nouă treaptă de civilizație — schimbă fața locurilor pe care le-a descris acum două decenii „Cartea Oltului“.

★

Noapte de noapte și zi de zi riul își poartă apele printre munți, dealuri și cîmpii, constituindu-se într-un fel de linie de forță de-a lungul căreia se orientează în spațiu filonul de viață al unei întregi colectivități. Oltul, ca și Someșul, ca și Crișurile, Siretul, Jiul sau Ialomița, a fost martorul multor întîmplări. I-a văzut pe geți și pe daci arîndu-și pămînturile și luînd în mîni arcul și săgeata la vreme de cumpănă; pe romanii veniți de peste Dunăre cu flamura victoriei în vînt sau în plină retragere sub amenințarea marilor migrații. El a fost martor și al vieții poporului român care a înfruntat secole de istorie zbuciumată cu dîrzenie și demnitate. Murmurul apelor curgînd la vale a dus cu sine și plînsul și chiotul de bucurie. Poporul a păstrat cu sfințenie cîntecul care a înglobat jalea și bucuriile după cum vremea în care s-a zămislit aparține trecutului sau zilelor noastre. La Voșlobeni și la Sîndominic, sub crestele Hășmașului, acesta poate să fie o sîrbă ori un ceardaș, marile familii, de cooperatori ale satelor din această parte a țării fiind formate din români și maghiari care trăiesc și muncesc în deplină armonie. La Făgăraș în cîntece răsună și nuanțele specifice folclorului german. Iar la Rîmnicu-Vîlcea sau la Slatina el

Slatina a devenit în anii noștri citadela aluminiului românesc.

evocă ritmica surprinzătoare a cunoscutului dans al călușarilor care este creația și elementul de tezaur al locuitorilor de pe Olt. Dar dincolo de forma de expresie, inepuizabilă în diversitate, se distinge sensul unic al simțămîntelor și gîndurilor exprimate; cîntecul și jocul sînt adevărate fapte de memorie ale generațiilor reprezentînd în totalitatea lor o veritabilă cronică a vieții marelui creator colectiv — poporul. Există o asemenea cronică a Oltului, poate cea mai frumoasă și mai bogată din cîte s-au zămislit. Cel ce vrea s-o răsfășie trebuie să pornească din satele aflate la izvoare, de la poalele Hășmașului și din munții vulcanici care străjuiesc Tușnadul. Apoi, urmînd traiectoria luminilor pe care Oltul le fură de pe maluri și le duce cu sine

spre a le vărsa în Dunăre, să coboare mereu la vale, pînă cînd va zări risipindu-se în jerbe fantastice luminile de la Turnu-Măgurele.

★

În abatajele de la Bălan, timp de zece-douăsprezece ore, tîrnă-copul subția mușchii, vlăguia trupurile. Vetrele celor mai multe case din cătur își așteptau stăpînii seara mai reci decît fuseseră vreodată. Și familiile minerilor flămînzeau. Aici și mai jos pe Olt, la Onele Mari, la fabricile de sodă ale trustului Solvay, în pădurile răvășite de lăcomia stăpînilor, în atelierele de la Sibiu și în depourile feroviare de la Piatra Olt, muncitorii, mobilizați și conduși la luptă de partidul comunist, opuneau o îndîrjită împotrivire ru-

inei și jafului în care tiriseră țara cîrmuitoarii burgheziei și moșierimii. Sînt mereu vii în memoria poporului eroicele jertfe ale țaranilor răsculați în 1888 și 1907, greva generală din 1920, luptele ceferiștilor și petroliștilor din 1933, demonstrațiile de la 1-4 septembrie 1940 ale muncitorilor brașoveni împotriva odiosului dictat de la Viena. Laolaltă cu întregul popor, și oamenii muncii de pe Olt au adus o importantă contribuție la înfăptuirea actului istoric al Eliberării. Și cînd cea de-a cincea generație de mineri de la Bălan a răsturnat în haldă primii vagoni de steril, poporul devenise stăpînul țării. Au urmat anii eroici ai reconstrucției în care partidul comunist, mobilizînd masele, a arătat calea spre viitorul de bunăstare și fericire. Oltul a văzut ridicîndu-se, una după alta, uzinele și orașele noi pe care în nici unul din visele lui nu le-a întrezărit. Ca și celelalte riuri, el duce în lume faima prefacerilor al căror martor este și prin asta crește propriul său renume, propria sa faimă.

Iar în perspectiva anilor ce vor veni, ani de mari transformări innoitoare, ale căror jaloane au fost tratate de Congresul al IX-lea al partidului, orașele și satele de pe malurile riului îi vor spori și mai mult frumusețea și bogăția.

★

Vechea mină de cupru primește astăzi în fiecare șut minierii primei generații pe ale căror chipuri nu se mai află nici una din cutele adînci ale sărăciei și umilinței; a șasea în istoria ei de peste o sută de ani. Mai la vale curg satele cu dealurile lor în terase, cu ogoarele și pășunile bogatelor cooperative agricole de producție, orașele clădite în beton și sticlă, uzinele. Ca să ajungă să le lege pe toate, Oltul a trebuit să străbată nu numai lanțul semeț al Carpaților, ci și o întregă istorie.

adolescenții trei camere

Prima. În București, acum un an. Noapte. În întuneric scîlbește o lumină ciudată, albicioasă: un nasture fosforescent. Folosindu-se de licărirea lui, un tînăr citește. Elev în ultima clasă, s-a îndrăgostit de o colegă. Dar fata e bolnavă de inimă. Grav. Și tînărul bucureștean s-a hotărît să inventeze inima artificială. Trebuie, deci, să studieze fizica. Nopti pierdute. Manuale groase parcurse în goană și înțelese numai pe jumătate. Formule șoptite în timpul somnului. Părinții, îngrijorați că-și pierde nopțile și își neglijează activitatea școlară, încercînd să-l convingă să renunțe sau măcar să-și încetinească ritmul. Răspunsul lui: un discurs despre Edison și Aurel Vlaicu. Apoi interdicția de a mai ține noaptea lumina aprinsă, urmată de procurarea unei lanterne, repede confiscată. Și iată-l, în sfîrșit, continuînd să studieze, la lumina nasturelui fosforescent. Va inventa inima artificială?

A doua. Undeva, într-un orașel muncitoresc. O perche de teniși, două reproduceri de picturi tăiate din revista „Secolul 20” și prinse cu pioane pe perete, un măr pe pervazul ferestrei. O cameră obișnuită. Dar — ciudat — patul se află în mijlocul încăperii. Dar — ca nicîmunde — de-a lungul pereților, pe niște etajere, stau înșiruite mai bine de douăzeci de aparate de radio.

Unele fără cutii, altele întregi, unele foarte vechi, altele de ultimul tip. Toate în funcțiune. Deasupra patului în care, noaptea, doarme tînărul electrician de la șchelele petroliere, elev în clasa a IX-a la liceul seral, se încrucșează firele aparatelor de radio. Va deveni, așa cum se dorește, un mare specialist în radiofonie? A treia. Ora 5 dimineața. Încă nu s-a luminat. O halteră, hanteră, mînuși de box. Cineva face exerciții fizice. Un băiat măruntel. Își pune ochelarii, se uită la foaia pe care și-a notat ordinea exercițiilor, și-i scoate, face mișcările necesare, apoi iarăși consultă planul. Are 16 ani și a hotărît că se va face inginer constructor de avioane. Și anume de avioane supersonice. Și a mai hotărît că nu va putea fi niciodată un constructor fără curus în această specialitate, dacă nu va deveni și un bun pilot. Deci: pe lingă orele speciale de studii la matematică, exerciții destinate pregătirii condiției fizice a unui viitor pilot. Va reuși?

Nu, tînărul bucureștean nu a inventat inima artificială. Dar o mare pasiune pentru fizică s-a născut, superb, din visul de a inventa o inimă.

Nu știu dacă tînărul electrician va deveni un mare savant. Dar acolo, în patul peste care trec vești din toate colțurile lumii, el visează, parcă, în mijlocul universului. Asemenea vise trebuie să se împlinească.

Poate că prietenul meu cu ochelari va deveni un bun pilot. Sigur e doar atît: că la 5 dimineața, în odaia în care un tînăr stingaci face gimnastică, se aud vijlind îndepărtat avioanele supersonice ale viitorului.

Elanul cu care se îndreaptă tineretul nostru contemporan spre știință, întrebările pe care și le pune în legătură cu viitorul fac parte dintre fenomenele cele mai emoționante ale vieții lui. Recentele hotărîri ale partidului în domeniul cercetărilor științifice au adîncit aceste preocupări, au întezit aventuri, au întărit convingeri.

Există și o asemenea planificare: a îndeplinirii visurilor de tinerete. Tărîmurile acestei planificări se pierd în plină poezie...

Fiorin MUGUR

de bună-voie și nesilit de nimeni...

(V)

Anchetă realizată de Liviu TIMBUS și Traian PROSAN

Desen de Ligia MACOVEI

Continuăm ancheta „De bunăvoie și nesilit de nimeni...”, publicând și în numărul de față o parte a bogatei corespondențe sosite pînă în prezent la redacție. Scrisorile exprimă, așa cum era de așteptat, puncte de vedere variate și personale. Trebuie să remarcăm cu toate acestea că, atît experiența personală cit și considerațiile de ordin teoretic consacrate aspectelor contemporane ale dragostei și vieții conjugale, au condus pe cei mai mulți dintre participanții la discuție către păreri și concluzii foarte asemănătoare.

Vom reveni într-unul din numerele viitoare ale revistei asupra întregului volum de scrisori publicate sau nepublicate pînă acum, încercînd să oferim cititorilor noștri un tablou concludent, o privire de sinteză asupra părerilor emise cu prilejul acestui colocviu.

păreri-sugestii

ESTE CĂSĂTORIA O LOTERIE?

Categoric, nu! Cei care susțin acest lucru greșesc profund. Căsățiile neizbutite nu sînt nici prestatinate, nu apar nici la voia înțiplării și, de cele mai multe ori, sînt condiționate de factori independenți de voința și conștiința noastră. La baza lor stau superalitatea, pripeala, interesele mesene și, în bună măsură — consider — lipsa de cultură. Reocupările pentru știință, literatură, muzică, sport, conjugate cu tinea factorilor educativi, încead cu familia și continuînd cu ala, cu organizația de tineret, forază treptat maturitatea intelectuală a tînărului nostru, îi dau positatea de a privi în mod realist

viața și de a judeca cu simț de răspundere problema întemeierii unei familii. O condiție esențială în munca de educare a tinerii generații trebuie să fie, însă, unitatea în acțiune a tuturor acestor factori. Or nu putem afirma că acest lucru se respectă întotdeauna. (Programul orchestrei „Sincron”, de pildă, a oferit prin intermediul micului ecran o veritabilă demonstrație de prost gust.)

În altă ordine de idei, mă asociez afirmațiilor tov. prof. I. Ciurea (scrisoarea publicată în nr. 7 al „Flacării” — n.r.) privind înființarea liceelor separate de băieți și fete, care ar permite o diferențiere a metodelor de educație. Existența liceelor mixte trebuie pregătită minuțios, în timp îndelungat și socot că va fi posibilă funcționarea lor într-o etapă viitoare, cînd maturitatea intelec-

tuală a tinerilor va căpăta caracter de masă, iar concepțiile învechite, privind raporturile dintre sexe, vor dispărea complet.

Prof. ing. Constantin BRAGA
București

DRAGOSTE ȘI PRIETENIE

Înainte de a căuta în tovarășul de viață un soț sau o soție, trebuie să găsești în el un prieten, care să-ți sporească bucuriile și să-ți înjumătățească durerile, care să contribuie la realizarea unui ideal de viață, bazat pe aspirații și preocupări comune. În acest fel, scurgerea anilor, slăbind iubirea și entuziasmul începutului, va întări în schimb prietenia, menținînd și consolidînd căsnicia.

Anca Dana DABIJA
absolventă a Facultății
de filozofie — București

CÎND TRĂIEȘTI DEPARTE DE FAMILIE...

Există foarte mulți tineri — mă refer în cazul de față la absolvenții școlilor profesionale — care din motive specifice meseriei lor trăiesc departe de familiile lor (părinți, frați). Și eu fac parte din această categorie și nu rareori mi-am auzit colegii (sătui de trăitul în case străine, sături de hrana rece, de spălutul baștelor și ciorapilor) spunînd: „Gata, mă însor și termin cu toate acestea”. Desigur, în această privință, găsirea unei locuințe convenabile prezintă multă importanță. Vastele construcții edilitare din țara noastră, care vor satisface treptat necesitățile în materie de spațiu locativ, reprezintă un mare ajutor dat celor care vor să-și întemeieze o familie. Totuși, după părerea mea, spațiul locuibil, rezervat garsonierelor pentru tineri, este încă prea mic. Ar fi bine de asemenea ca organizațiile comerciale să înființeze mai multe restaurante cu autoservire, iar numărul spălătoriilor de rufe să fie și el sporit în fiecare oraș.

George CUCUVĂ
tipograf
întreprinderea poligrafică — Dobrogea

DOUĂ PĂRERI

Se știe că băieții la vîrsta de 12-16 ani sînt foarte mîndri de „forță” și „vitejia” lor reală sau presupusă, ca și de iscusința sau înțelepciunea lor. Unii dintre aceștia se întrec în a imita pe mării ași ai sportului sau ai filmului. În liceele mixte, acei tineri amatori de asemenea acte de bravură își găsesc și „admiratoare” printre colegile de clasă. Din aceleași motive, elevi, lipșiți de cei șapte ani de acasă, răspund obraznic profesorilor sau se arată indiferenți în fața notelor proaste, a admonestărilor și pedepselor.

PETRUT
funcționar, Tr. Severin

După părerea mea, demixtarea școlilor n-ar contribui cu nimic la

(continuare în pag. 10)

de bună-voie și nesilit de nimeni...

cititorii comentează scrisorile publicate

Scrisorile publicate în numerele precedente ale anchetei noastre au stîmrit și ele numeroase și variate comentarii. Două dintre acestea — cea semnată PAULA M., CRAIOVA și cea a tinărului R. S. din HUNEDOARA au atras în mod deosebit atenția cititorilor. Paula M. se declara nemulțumită de soțul ei care renunțase de-a mai urma liceul, în vreme ce dînsa e hotărîtă să facă și studii universitare, considerînd lipsa de convergență în pregătirea intelectuală un motiv întemeiat pentru deschiderea acțiunii de divorț. Tinărul R. S. din Hunedoara ne întreba de ce tovarășii lui de

muncă îl acuză de imoralitate, din moment ce nu-și mai iubeste soția și dorește să-și refacă viața „luînd de nevastă” o tinăra din localitate.

Motivele pe care le invocă Paula M. — scrie contabilul PAVEL RĂRUNCU din Ocna Mureș — nu pot fi luate în considerare. Cîțî bărbați nu au soții care le sînt inferioare din punct de vedere intelectual și totuși lucrul acesta nu influențează în mod defavorabil trînicia căsătoriei! Paula M. dă dovadă de multă vanitate, superficialitate și în primul rînd de o mare doză de egoism.

Iar inginerul IOAN SIBIANU, de la „I.I.S. Armătura” din Cluj ne scrie: *Eu cred că cititoarea Paula M. a renunțat prea ușor la luptă. Situația în care se găsește dînsa îmi amintește un caz asemănător, petrecut cu ani în urmă, pe vremea studenției: un coleg de-al nostru, restanțier permanent, amator de suete interminabile, musafir cam des al restaurantelor, s-a îndrăgostit de o colegă de institut. El bine, fata aceasta, întîindu-i adevăratul fond sufletec, a izbutit cu răbdare și curaj să schimbe complet felul de viață al prietenului ei, să-l facă să devină pînă la urmă student bun. Deci, tovarășă Paula, fata asta nu s-a gîndit o clipă să se despartă de iubitul ei și a luptat pînă cînd bătăutul care îi era drag a ajuns așa cum a dorit ea.*

Alte păreri: Într-adevăr, soțul Paulei M. a greșit cînd a renunțat cu atîta ușurință la facultate și mai ales atunci cînd a început să manifeste indiferență și invidie față de studiul soției sale. Dar atîtudinea acestuia este mult

ușurarea muncii pedagogilor noștri și, în general vorbind, n-ar constitui o soluție fericită, în stare să sporească eficiența rolului educativ al școlilor noastre.

Școlile mixte au un efect stimulator asupra tinerei generații. Ele obligă elevii să fie mai disciplinați, mai atenți față de ei înșiși, față de cei din jur. Tinerii elevi se îmbracă mai curat, mai îngrijit, se străduiesc și învață să fie politicoși. De asemenea prezența sexului opus îi îndrumă și pe unii, și pe alții la o mai serioasă pregătire profesională (uneori chiar numai din teama de a nu se face de rușine), la o îmbogățire continuă a culturii generale.

Vasile POP
tehnician, Berejani, reg. Iași

OBLIGAȚII GOSPODĂREȘTI COMUNE

Nu sînt de acord că baza materială dă siguranță și forță în cămănicie, ci rămîn la părerea că fericirea soților e condiționată de puterea și puritatea dragostei ce i-au unit.

În ce măsură asemănările sau deosebirile de ordin profesional influențează echilibrul conjugal? Eu cred că atunci cînd soții au aceeași profesiune sînt tentați să discute și în cadrul familiei probleme legate de profesie, privindu-se într-o oarecare măsură de ceea ce le este absolut necesar: reconfortarea.

Discuțiile purtate la masa rotundă au scos în evidență și faptul că soția care este încadrată în timpul muncii, pe lângă obligațiile profesionale, are și sarcini gospodărești în cămin. Aceste obligații nu le consider exclusiv în sarcina femeii. Obligațiile gospodărești în familie sînt multiple și de aceea este necesar ca ele să fie împărțite în mod judicios între soți, pentru a crea ambilor posibilitatea de a avea la dispoziție timp liber pentru distracții în comun, pentru lectură etc. Prin sprijinul pe care trebuie să-l acordăm soției acasă, păstrăm acel echilibru intelectual sau contribuim la realizarea lui.

Ion UDREA
director adjunct, filiala B.N.R.S.R.
Medgidia

MAI MULTĂ PREOCUPARE DIN PARTEA PEDAGOGILOR

În momentul în care scriu aceste rînduri, unul din colegii mei judecătorești încearcă în zadar împăcarea în camera de consiliu a celor doi tineri care s-au prezentat în fața instanței pentru divorț.

S-au căsătorit de un an de zile, timp în care au reușit să se „des-

copere”, după propria lor expresie. Sînt foarte tineri, ea are 19 ani, iar el 22 ani, deci am putea spune că încă se găsesc „în faza eroică” a vieții.

Cum oare într-un răstimp atît de scurt a fost posibil ca acești tineri, care afirmă că au fost prieteni doi ani înainte de căsătorie, să se schimbe atît de mult, încît azi să se comporte nu ca doi străini, ci ca doi dușmani?

Reluarea conviețuirii nu mai e posibilă, toate insistențele noastre au fost zadarnice așa că iată încă o „corabie cu doi pasageri” aruncată, de valurile furioase ale vieții, pe stîncile care o sfîrîmă. E un lucru cu atît mai regretabil azi, cu cît instituția căsătoriei s-a desprins din cadrul îngust al calculelor egoiste și a fost dirijată spre acel făgaș unde cuvîntul hotărîtor îl are afecțiunea reciprocă și sentimentele de prietenie pe care soții și le mărturisesc înainte de a face acest pas.

Consider că e nevoie de mai multă preocupare în această privință din partea pedagogilor. De altfel, cred că ar fi timpul să se predea în licee un curs de educație cetățenească, care să-i învețe pe tineri să se comporte în toate împrejurările în viața cotidiană.

De asemenea, consider că e justă propunerea privind demixtarea liceelor; băieții ar învăța să se comporte mult mai politicos și mai respectuos față de colegele lor.

Virgiliu VOICA
Judecător, Tribunalul popular nr. Cislău,
reg. Ploiești

O PĂRERE SUI-GENERIS

Publicăm și această propunere originală, sosită din partea tovarășului ing. CALIN BUCUR (București — str. Toamnei 46):

Dintre citatele pe care le-ați publicat în nr. 5 mi-a reținut atenția cel aparținînd lui Fr. Engels: „Supremația bărbatului în căsătorie este o simplă coincidență a supremației lui economice și dispăre de la sine o dată cu aceasta”.

Pornind de la aceste idei, mă întreb de ce în condițiile sociale de azi, cînd supremația bărbatului a încetat să existe ca un dat social, continuă să ființeze prejudecata „cererii în căsătorie” formulată în exclusivitate de către bărbați?

N-ar fi tot atît de firesc ca inițiativa să poată aparține deopotrivă femeii ca și bărbatului, fără ca aceasta să șocheze ca o excentricitate?

cazuri pe

La scrisorile din care reproducem aceste fragmente, redacția a răspuns sau va răspunde direct prin poștă. Considerînd că ele pot interesa și pe alți cititori, le publicăm în dorința de a lărgi aria discuțiilor purtate pînă în prezent.

Am reținut din discuțiile purtate la masa rotundă organizată de revista „Flacăra” următoarea idee emisă de tovarășul Mircea Rebreanu: „Adeseori intervențiile părinților pornesc dintr-o dragoste nefirească, exagerată, numită impropriu dragoste și care pe numele ei adevărat se cheamă egoism”. Îmi îngădui să vă împărtășesc, pornind de la aceste rînduri, trista poveste a vieții mele de mamă și soție.

L-am cunoscut pe soțul meu și m-am căsătorit cu el pe vremea cînd acesta era elev într-o școală de calificare superioară. Eu lucram la un club muncitoresc și toți banii pe care-i cîștigam îi foloseam atît pentru întemeierea gospodăriei noastre cît și pentru a-l ajuta pe el materialmente. Părinții lui n-au avut nimic împotriva mea în acea perioadă. Abia după ce fiul lor a terminat școala și a obținut un serviciu, au început să-l aștepte cînd ieșea de la întreprindere și să-l roage în fel și chip să se întoarcă acasă, că îl iubesc prea mult și le este greu să trăiască singuri. Pe mine s-au pornit să mă ponegrească și, cînd mergeam la ei, îmi închideau ușa în nas. Cînd

am rămas însărcinată, soțul meu s-a bucurat foarte mult și îmi spunea că își dorește o fetiță. Dar cu trei luni înainte de a se naște fetița noastră, el m-a părăsit, s-a refuțat la părinții lui, lăsîndu-mă singură cu toate greutățile Rugămintele mele, intervențiile prietenilor și sfaturile familiei mele, ca și dragălașenia micuței noastre Adriana, s-au arătat mai slabe de cît dragostea nefirească părinților lui.

Trebuie să vă mai spun că deși tribunalele au refuzat să-i primească cele trei cereri de divorț ca și nenumăratel recursuri de reducere a pensiei alimentare, el a continuat totuși să rămînă departe de familia pe care „de bunăvoi și nesilit de nimeni” a întemeiat-o cu trei ani în urmă.

Vreau să arăt, stimați tovarăși, că prin publicarea acestei scrisori, nu urmăresc vreo răzbunare personală. Încep, vă rog să mă semna doar cu inițialele. Soțul meu P.I., va citi poate aceste rînduri și, dacă va înțelege, măcar acum în ceasul al doilea sprezecelea, cît de regretat s-a purtat, sînt sigură că va reveni acasă, alături de mine și de scumpa noastră Adriana!

P.E. — C.

mai condamnabilă. Cum poți să-ți părăsești soțul despre care afirmi că are alți calități numai fiindcă dumneata ai luat un avans în domeniul pregătirii intelectuale? Dacă nu te străduiești să-l ajuți, să-l încurajezi să-și reia studiile, înseamnă că nu-l iubești și poate că nu l-ai iubit cu adevărat niciodată (GH. DRĂGAN — Pitești).

Un vechi proverb spune: „O dragoste nouă o uită pe cea veche”. Nu doresc să arunc nici o bănuială asupra tov. Paula M. dar motivele de divorț pe care le invocă sînt neserioase (MARIA TOMESCU, Fabrica de mașini electrice — Reșița).

Eu aprob hotărîrea tovarășei Paula. Într-o căsnicie în care atribuțiile soților s-au inversat (ea studiază, iar el volens-nolens se transformă în „casnic”), treburile nu merg și nu vor putea merge ca înainte. Bărbații admit (în conformitate cu o veche și regretabilă tradiție, perfect explicabilă) inferioritatea intelectuală a femeii, dar aceasta și în trecut, ca și astăzi, se simte stînjentă de prezența unui soț față de care are un avans din punct de vedere intelectual (prof. MARIUS G. STANCIU — Satu-Mare).

Vă prezentăm în continuare cîteva ecouri sosite în legătură cu cea de-a doua scrisoare publicată.

VALI MĂNUCU, laborant — Borzești: Sinceră să fii, am rămas surprinsă că un tînăr de 23 de ani are asemenea concepții vechi și nesănătoase. Faptul că soția îl îngrijește și îl tubeste (R. S. are și cinismul de a

recunoaște acest lucru), iar el își caută mulțumirea în afara căminului — demonstrează cît de superficial și de egoist judecă tînărul din Hunedoara. Mă adresez și femeii alături de care R.S. își găsește acum cea „mulțumire”. Ea trebuie să înțeleagă că fericirea ei se clădește pe suferințele altei femei.

ELVIRA STOICA — Făgăraș: Dacă aș fi în locul tovarășilor săi de muncă, m-aș strădui să-l conving că greșește. Este regretabil că un tînăr din zilele noastre are asemenea comportări și concepții de viață. Păcat că nu și-a dat numele și adresa, deoarece aș fi dorit să-i scriu personal.

TEODOR PANGHEI, pensionar — Adjud: Fericirea în afara căsătoriei este foarte trecătoare. Cel care încearcă această experiență rămîne cu foarte puține amintiri plăcute și cu foarte multe regrete.

TIȚA COTRUȚĂ — Iași: Dacă v-ați plictisit, tovarășe R. S., după doi ani de căsnicie, ce veți face după o căsătorie care va depăși durata de doi ani? Sînteți sigur că o veți iubi cu adevărat pe cea de-a doua soție dacă plictiseala apare la dv. atît de repede?

CORNELIU ALBU — București: Din scrisoarea tov. R. S. din Hunedoara am reținut că: „M-am căsătorit din dragoste, dar acum, după doi ani, mi-am dat seama că nu mai fîn la soția mea aproape de loc”. Personal mă îndoiesc de sinceritatea acestei afirmații. Il invit

pe tov. R.S. să citească aceste două ultime strofe, dintr-un admirabil sonet de William Shakespeare:

Iubirea nu-i a vremii jucărie.
Tu, frumusețe, doar cu vremea treci.
Ea nu se schimbă oricînd-ar fi să fie,
Aceași ea rămîne-n veci de veci.
De mi se dovedește c-am mințit
Nimic n-am scris și nimeni n-a iubit.

Înceiem comentariul cititorilor noștri, reproducînd aceste rînduri sosite din Lipova și semnate „UN BĂRBAT MAI ÎN VIRȘĂ DECIT D-TA”. Autorul lor se adresează soțului TATIANEI P. (a cărei scrisoare a fost publicată în nr. 8 al „Flacării”): Căsătoria constituie un examen greu. Ea dovedește dacă cel în cauză a trecut examenul maturității lui de bărbat, de soț și de tată. Te întreb, tovarășe: dacă mințile d-tale nu știu să mîngîie un copil nevinovat, dacă nu știi să furi un suris de pe buzele soției, aducîndu-i o floare, atunci înseamnă că ești departe de-a avea dreptul să conduci o familie. Sper totuși că vei ține seama de sfaturile și îndemnul nostru. Și nu uita: noi cei vîrstnici dorim să lăsăm grija, răspunderea și fericirea poporului nostru pe mîini sigure. Vrem bărbați serioși, crescuți în spiritul moralei comuniste, și nu dintre aceia care își trăiesc viața de la o zi la alta. Nu aștepta ziua cînd însuși copilul tău te va condamna. Ai altă menire și alte îndatoriri: să înveți să fii bine în mînd cîrma vîștii și nu pe cea a motocicletei „Jawa” care te poartă pe căi greșite.

nale

În anul 1962 am cunoscut o elevă de la un liceu din Sibiu. Am corespondat mai multă vreme, ne-am întilnit de multe ori și am hotărît în cele din urmă să ne căsătorim. Mi-am anunțat părinții și le-am cerut și lor părerea. Dezaprobarea a fost totală. Părinții mei mi-au spus că fata e străină de orașul nostru și pe deasupra are școala mai multă decît mine. Din partea părinților ei, răspunsul a fost că „nu sînt destul de pregătit pentru fata lor”, că nu am un viitor strălucit și că ei vor să-și vadă fata nedic.

Totuși în martie 1964 ne-am căsătorit și am plecat mîndoi pe un șantier. Soția mea, care terminase între timp liceul la Sibiu, a încercat să intre la medicină, dar n-a reușit (a făcut încercarea numai pentru că a forțat-o părinții). La ora actuală lucrez pe un șantier din cadrul trustului 21 instalații la Căcal. Urmez și eu liceul secol, sînt în clasa a XI-a, iar în toamnă voi pleca la școala de mașini, fapt cu care ne mîndrim amîndoi.

Dar iată că au trecut aproape doi ani și părinții noștri refuză să răspundă la scrisorile noastre. Și nu vor să se împace cu gîndul că noi înțelegem și că o ducem bine.

Atunci ce respect mai pot avea acești părinți de la noi? Ținem foarte mult să publicăm aceste rînduri, conștinț fiind că le vor citi și părinții noștri din Giurgiu și din Sibiu și vor deveni poate mai înțelegători.

Geta și Costel CHIRA, Căcal

M-am căsătorit din dragoste la 19 ani fără asentimentul părinților (eram amîndoi studenți), iar în anul II de facultate aveam deja un copil. Neițelegerile prezise de părinți și de cei ale căror sfaturi nu le-am acordat deplină atenție, au început să apară și să se amplifice luna de lună. După zece ani de căsătorie, în care am tot sperat într-o îndreptare a lucrurilor, m-am trezit „înlocuit” cu o studentă (exact de vîrsta pe care o aveam eu cînd m-am căsătorit). Au trecut ani, rana s-a cicatrizat în parte, cu toate că atunci cînd îl văd cu „ea” mă doare și mă revoltă.

Între timp am cunoscut un alt bărbat, pe care îl apreciez foarte mult. Prietenul meu este divorțat de cinci ani, are și el un copil, pe care-l crește singur. Băiețelul prietenului meu îmi este foarte drag, iar acesta, la rîndu-i, s-a atașat foarte mult de mine. De asemenea copilul meu se simte foarte bine cînd sîntem cu toții împreună (prezența unui „bărbat” căruia îi poate împărtăși o mulțime de lucruri, pe care s-ar jena să le destăinuie mamei sale, îl încîntă, și-l face mai sigur de sine), cu toate că față de copilul prietenului meu se arată uneori invidios și nu rareori se ia la bătaie cu el.

Mă întreb: am dreptul să-mi refac viața, căsătorindu-mă cu acest om? Copilul meu va înțelege acest lucru? Nu mă va acuza mai tîrziu că, în loc să rămîn numai alături de el, mi-am împărțit dragostea de mamă, acordînd-o și altui copil? A.D.M.

La masa rotundă organizată de revista „Flacăra” s-a emis următoarea idee: „E necesar ca soții să aibă un nivel intelectual apropiat sau cu tendințe de convergență”.

Poate fi și așa, dar poate fi și altfel... Am să dau chiar exemplul familiei mele. Soțul meu are doar șapte clase și este șofer, iar eu am absolvit liceul și sînt bibliotecară.

Deși sîntem căsătoriți fără aprobarea părinților mei (există însă acum armonie deplină atît între noi cît și între familia noastră și a părinților) și, deși avem profesii și pregătiri intelectuale diferite, nu s-a ivit în cadrul familiei noastre nici o discuție neplăcută.

Cred că înțelegerea din sînul unei familii depinde de caracterul celor ce o compun. Cunoscut cînd, deși soții sînt amîndoi intelectuali, nu se înțeleg totuși, nu știu să se respecte unul pe celălalt.

Elena PĂTRAȘCU
bibliotecară, comuna Albești
rn. Curtea de Argeș

Vă rog să-mi dați o explicație mai amănunțită în legătură cu una din problemele discutate în cadrul anchetei dv.: e vorba de cochetărie. Multe din soțiile noastre pot înțelege greșit afirmațiile făcute, exagerînd peste limite preocupările pentru cochetărie.

Mircea POPA
laborant, C. S. Hunedoara

O tînără din orașul nostru a cunoscut într-o gară un băiat. Au discutat împreună cîteva ore. Ajunsă acasă, fata și-a anunțat familia că se căsătorește. Au urmat cîteva scrisori, cîteva vizite, cîteva promisiuni și tînărul a plecat în armată.

Vă rog să-mi răspundeți dacă cineva și cine anume poate să se amestece în astfel de situații, cînd faptele dovedesc că acea căsătorie nu e indicată? Eu cred că nu este bine să te amesteci brutal în viața tinerilor, dar cînd situația o cere, e bine să interviți cu tact pentru a-i ajuta pe cei în cauză.

B. C.
Călan, reg. Hunedoara

Sînt muncitor, în prezent militar, am 22 de ani și sînt căsătorit de trei ani. Am trăit cu soția într-o înțelegere de invidiat, într-un cuvînt: am avut un cămin fericit. În ultimul timp însă între părinții mei și ai soției, care locuiesc în același sat, s-au iscat niște neînțelegeri și din această cauză ai mei mi-au scris că ar trebui să divorțez. Sincer mărturisesc, nu aș avea nici un motiv de divorț. Pentru toate acestea m-am hotărît să

vă scriu și să cer sfatul dv. Cum ar trebui să rezolv situația dificilă în care mă găsesc? Părerea mea este că deoarece nu am nici un motiv să mă despart, pentru că m-am căsătorit din dragoste și-mi iubesc soția, nu ar trebui să-i ascult pe părinți. E bine oare ce fac? Cum ar trebui să procedez pentru a-i face să înțeleagă că nu au dreptate?

A. G. — Tecuci

În perioada adolescenței am cunoscut un student. Eu eram pe vremea aceea muncitoare în orașul Suceava, iar el urma o facultate la Iași. Ne-am iubit mult și credeam, în vremea aceea, că vom rămîne împreună pentru totdeauna.

În această perioadă, rudele lui au căutat să afle amănunte despre mine, despre situația mea. Cînd în sfîrșit au constat că între noi exista o mare diferență de pregătire intelectuală, s-au amestecat în viața noastră și au reușit pînă la urmă să ne despartă.

Experiența mea dureroasă a avut însă și latura ei fericită. Ea m-a făcut să înțeleg mai bine viața. Dragostea nu e totul. Sînt și acum tot muncitoare, dar m-am înscris între timp la liceu. Am împlinit 18 ani și în viața mea se repetă acum, o dragoste asemănătoare celei pierdute. Cunoscut un alt băiat care mă iubește și pe care-l iubesc și eu. De data aceasta însă afecțiunea e umbră de anumite îndoieli. Ca și în prima mea dragoste, tînărul pe care-l iubesc are o pregătire intelectuală mult superioară celei pe care o posed eu: prietenul meu e medic.

Mă întreb: ce se va întîmpla dacă ne vom căsători? Mă iubește oare cu adevărat? Nivelul meu intelectual nu-l va jena la un moment dat?

S. B. — Suceava

un tramvai numit dorință

Din nou controverse în jurul unui spectacol semnat de Liviu Ciulei (și asta parcă ne amintește că în disputa, mai mult orală dar nu mai puțin vehementă, în jurul insoțitei „Opere de trei parale” din stagiunea trecută, ultimul cuvânt — un ferm *pro* — a fost spus de spectatori). I s-a reproșat noului său spectacol „Un tramvai numit dorință” de Tennessee Williams că se depărtează de text, că-i schimbă accentele, că eroii sint trași spre personalitatea

actorilor și nu invers. Dar această luminare dintr-un unghi inedit mi se pare nu numai permisă versiunilor scenice ci, în cazul de față, chiar salutară. Pentru că spectacolul teatrului „Bulandra” scoate întru-citva textul din acea încrâncenată atmosferă de morbiditate și patologie sexuală mereu regăsită în piesele lui Williams, îi precizează determinările sociale, îi umanizează personajele: Blanche, în interpretarea Clodiei Berthola, e de o dezabuzare

mai curînd spiritualizată decît condiționată erotic, ea își salvează cît poate personajul din penibilul crizelor de mitomanie și alcoolism; senzualitatea Stelei (Lucia Mara) are ceva sănătos, omenesc și însuși Stanley este absolut, în interpretarea lui Victor Rebengiuc, de excesele ființei primitive concepute de autor.

Să nu uităm, în plus, că întreg spectacolul e lucrător — pe fiecare scenă, pe fiecare situație, pe fiecare replică — cu aceea mare, impresionantă finețe de giuvaergiu ce caracterizează munca regizorală întotdeauna inteligentă și plină de răspundere a lui Liviu Ciulei.

bietul meu marat.

În fond, o discuție despre fericire. Alexei Arbutov se întreabă și ne întreabă: unde se termină, în iubire, generozitatea autentică și unde începe filantropia lașă, distrugătoare? În ce măsură ești obligat să lupți pentru fericire — firește, fericirea semenilor, dar și fericirea proprie? În piesa cunoscutului dramaturg sovietic doi bărbați iubesc aceeași fată, dar tînărul iubit renunță, eroic, la ea pentru că „celălalt” are mai multă nevoie de dînsa, este mai slab, schilodit,

moralmente și fizicește de război. De fapt, Marat trădează, se trădează pe sine, pe Lida, trădează iubirea. Ceea ce nu va aduce nimănui — nici chiar lui Leonidik — fericirea. După 13 ani, cei trei prieteni se regăsesc, cu viețile neîmplinite, privindu-și cu o amară luciditate eșecurile... Și, totuși, piesa lui Arbutov — care privește în față adevăruri dureroase ale vieții — este de o mare forță sterică, și nu numai prin happy-end-ul care restabilește ordinea normală a

destinelor și a iubirii, ci prin însăși structura morală a eroilor, prin contextul etic în care se desfășoară povestea...

Excelentul spectacol al regizoarei Geta Vlad, în care lirismul e dozat cu multă măsură, în care fiecare stare sufletească e urmărită cu delicatețe, din care ostentația a fost complet alungată, trebuie văzut: căutați sala în care e găzduit colectivul Teatrului Muncitoresc C.F.R. (al cărui sediu e actualmente în reparație) și veți asista la un recital actoricesc de zile mari oferit de Mariana Mihuț (Lida), Corneliu Dumitraș (Leonidik) și Nicolae Pomoje (Marat).

insula

„Insula” a fost, mai bine de 20 de ani, o ciornă, o intenție: Mihail Sebastian nu a mai apucat (sau — cine știe? — poate nu a mai vrut) să scrie ultimul act al acestei piese în care visa din nou un imposibil „joc de-a vacanța” sub gloanțele lui 1944. Și iată că azi, Teatrul de Comedie ne restituie piesa, restaurînd-o: Mircea Ștefănescu a făcut temerarul gest de a colabora cu Sebastian, scriind un act III în care — cu

o binecuvîntată modestie — ne invită parcă și pe noi, spectatorii, să facem împreună cu el ipoteze, să aflăm cea mai „sebastianiană” soluție. Nu găsim a-i aduce un elogiu mai mare scriitorului Mircea Ștefănescu decît în a-i recunoaște prezența extrem de discretă în textul ce rămîne în întregime Sebastian, desigur și cu ajutorul concepției regizorale a lui Crin Teodorescu. Nadia, una din acele „unice” femei ce popu-

lează dramaturgia lui Sebastian, amestec tulburător de vis și realitate, ne-o arată pe Sanda Toma în tot ce aduce ea mai personal pe scenă: inteligență, spiritualitate, grație. În acest joc în trei desfășurat în „Insula” îi aflăm, alături de Nadia — și firește pe rînd amorați de ea — pe bancheul Manuel Manuel și pe fotbalistul Bobby II — primul în versiunea plină de morgă și de pseudodistinție a lui Mircea Ștepilici, celălalt în candoarea și deslănțuirea pantomimică oferite cu umor de Ștefan Tapalagă.

cu cine mă bat?

O piesă pavată cu cele mai bune intenții. Agresivitatea enunțată în titlu se definește ca funcționînd pe planul bățăliilor etice: un om e compromis, un altul luptă să cunoască, să restabilească adevărul. Tema e generoasă. Pretabilă, însă, poate mai curînd la dramă decît la comedie. Cum tînărul scriitor Aurel Storin

frecventează cu predilecție regatul comediei, iată-l oarecum trădat de astă dată pe propriul teren: imixtiunea comicului a dat textului o supărătoare tentă de facilitate, personajele comice sînt pe alocuri cariate de vulgaritate. Regia lui Mihai Dimiu respectă — cu o nedorită cumînțenie — virtuțile dar mai ales cusuru-

rile piesei; cînd nu sînt șterse (ca ing. Cociășu — interpretat de Ion Gheorghiu), personajele sînt invadate de un soi de umor periferic (Bozocă — Traian Dănceanu) sau de o feminitate de o calitate îndoielnică (Mimi — Ileana Codarcea). Deosebit de stingher, de neîncrezător în posibilitățile rolului, un actor excelent de obicei: Silviu Stănculescu.

Sanda FAUR

Teatru

despre receptivitate

Ridicolul care l-a copleșit pe bietul Chanteclair taie, de veacuri, elanul tuturor celor cărora le-ar plăcea să creadă că răsăritul soarelui este determinat de cucurigu lor. Și totuși, cind unele sugestii ale sale par a fi luate în serios, cronicarul nu se poate împiedica să se bucure chiar dacă, în realitate, n-a fost vorba — cine știe? — decât de o simplă coincidență între ele și intențiile proprii ale televiziunii.

Mai întâi a reapărut „actualitatea cinematografică”, ba s-a transformat chiar dintr-o emisiune lunară într-una săptămânală și a fost introdusă apoi în „Studioul A”. Cinefilii ar trebui să fie satisfăcuți, dacă accentele critice ale prezentării n-ar fi în continuare insuficiente. De ce atîta timiditate? Televiziunea nu are dreptul să fie mai puțin obiectivă decât cronicarii cinematografici ai gazetelor. Nimic nu poate justifica abdicarea de la răspunderea ei majoră pentru educarea gustului public, indiferent de interesele comerciale ale D.D.F.-ului.

Posta „vitrină literară” a reînviat cu alt nume și oarecum cu alt conținut. Ideea ecranizării unor schițe și fragmente de romane recent apărute este bună. Chiar dacă ni se prezintă ca o „noutate editorială” Barbu Delavrancea, pentru că i s-a retipărit de curînd opera, chiar dacă schițele lui Moravia se găsesc în librării încă de anul trecut. Sperînd că nu vom mai avea niciodată, în nici o emisiune a televiziunii, prilejul de a auzi chiote și răcnete ca cele care au caricaturizat caricatura „Aiuritelor” lui Moravia, să salutăm ideea ciclului.

De trei ori bravo pentru noile aventuri ale echipajului Val-Virtej. Prima lor serie a fost excelentă și foarte promițătoare. Nu se poate imagina, pentru baron, un partener mai grozav decât amiralul Nelson. Septimiu Sever (cum îl cheamă de fapt pe noul căpitan?) posedă însușirile fizice ale unui lup de mare cuceritor, împarte pumni cu generozitate și eficiența lui Simon Templar și are toate șansele de a fi canonizat și el. Personajele secundare ale episodului au fost bine alese. Umorul? S-a ris într-una. Cel mai important însă pare faptul că a fost un film făcut cu meșteșug. Secvențele atent lucrate, decupajul alert, grija pentru amănuntul cinematografic l-au înscris calitativ în galeria „Sfinților” și a celor de o seamă cu ei. Să nădăjduim că noul căpitan va ajunge din urmă bătrîna carapace de care a fost prea timpuriu despărțit, și mai ales că textura dramatică și conținutul de neprevăzut al aventurilor vor deveni mai dense.

Dar rezervele au o însemnătate minoră. Reîntîlnirea cu echipajul întinerit ne-a făcut plăcere tuturor. Și, lăsînd gluma la o parte, toate cele de mai sus atestă extrema seriozitate și receptivitate cu care întîmpină responsabilii televiziunii opiniile critice exprimate cu intenția de a contribui la sporirea eficienței emisiunilor ei. Este un motiv suplimentar pentru a stăruii asupra unei idei formulate de cronicari în coloanele mai multor publicații: pentru crainicii și prezentatori nu frumusețea fizică este condiția sine-qua-non. Televiziunea franceză merge chiar pe o linie diametral opusă, considerată de public și de critici excesivă. Pare de necrezut, dar s-a întîmplat de curînd la Paris, orașul despre care se spune că ar fi capitala frumuseții feminine: o crainică a televiziunii a fost concediată pentru că avea o înfățișare prea atrăgătoare, o alta pentru „vocea ei prea senzuală”. Explicația e simplă. Se consideră că un crainic trebuie să aibă o capacitate maximă de a comunica idei și că nici o altă calitate nu trebuie s-o copleșească pe aceasta.

Cînd în absența agreabilei Ioana Măgură apare o splendidă făptură care se poticnește de cinci ori la fiecare zece rînduri citite, ne întrebăm dacă punctul de vedere al televiziunii franceze este chiar atît de absurd.

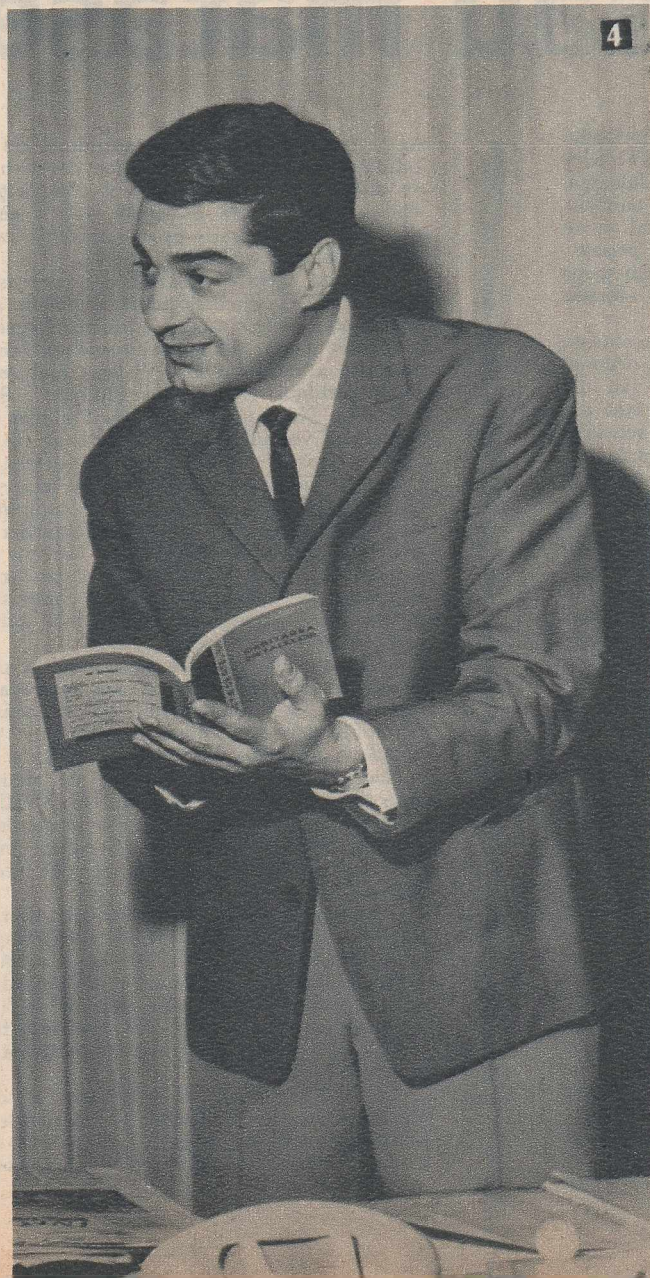
Felicia ANTIP

1 Intre Blanche (Clody Berthola) și cumnatul ei Stanley (Victor Rebengiuc) se stabilește de la început o atmosferă ostilă, încordată. De aici va izbucni drama... („Un tramvai numit dorință”).

2 Cei trei eroi ai „Insulei” lui Mihail Sebastian, așa cum arată în interpretarea lui Ștefan Tapalagă, Sanda Toma și Mircea Șeptilici.

3 Oricîtă bunăvoință ar avea Lida (Mariana Mihut), căsnicia ei cu Leonidik (Corneliu Dumitraș) va fi un eșec.

4 De astă dată, farmecul știut al lui Silviu Stănculescu nu ajută prea mult personajului pe care îl realizează în piesa „Cu cine mă bat?”

pictate cu lână sau mătase

În austeritatea castelului medieval, în eleganța discretă a palatului renescentist sau în fastul celui din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea tapiseria constituie o permanentă zonă de culoare și căldură. Culoarea, conturând la început motive decorative geometrice, păsări și animale, blazoane, va irumpe în adevărate panouri monumentale, povestind scene de vinătoare, episoade din viața eroilor mitologici, alegorii sau peisaje; ea va constitui, în fine, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, prin gama ei nuanțată de tonuri, prin atenția acordată detaliilor, prin efectele iluzioniste, adevărate tablouri de șevalet, țesute.

Spuneam căldură nu numai în sensul figurat al noțiunii. Aceste obiecte de artă încălzau atmosfera spirituală a spațiului pe care-l decorau dar constituiau totodată și un perete izolator, țesut din lână sau din lână și mătase. Deși tehnica tapiseriei este cunoscută în Europa încă din epoca romană, ea capătă o deosebită dezvoltare în decursul secolelor al XIV-lea — al XVIII-lea. Lucrată manual, pe războaie horizontale sau verticale, țesătura tapiseriei prezintă o suprafață zgrunțuroasă: motivul decorativ nu este aplicat ulterior pe suportul textil, ci crește o dată cu tapiseria, ornamentele și personajele făcând parte integrantă din urzeală. În realizarea unei tapiserii, meșterul tapisier se orientează după un „carton” desenat de un pictor, desen pe care-l va transpune pe urzeală; mobilitatea firelor face însă ca desenul inițial să trebuie a fi adeseori recreat de cel care-l țese. Migala cu care se lucra o tapiserie reiese clar din timpul necesar execuției unui singur metru pătrat: un an. Ceea ce făcea ca o tapiserie să nu poată fi terminată decât într-un răstimp de circa 4-10 ani.

Dintre cele mai cunoscute centre de dezvoltare ale tapiseriei putem aminti orașele Arras, Bruxelles, Anvers, al căror renume străbătuse către jumătatea secolului al XVI-lea întreaga Europă. Originalitatea și varietatea tematică, organizarea judicioasă, compozițională a scenelor, vioiciunea coloritului păstrat nealterat pînă astăzi, execuția de mare finețe și precizie a țesăturii raportate la cartonul executat adesea de mari personalități ale artei flamande, încintă și în seria de tapiserii pe care le prezintă, în expoziția ce se va deschide peste câteva zile, Muzeul de artă al Republicii Socialiste România.

Una dintre piesele cele mai cunoscute este poate cea intitulată *Lecția de călărie*, tapiserie executată în secolul al XVII-lea în atelierele de la Bruxelles.

Valoarea lucrării, țesută din lână, pe un război vertical, provine în primul rînd din valoarea cartonului executat de unul din meșterii picturii flamande contemporane, Jacob Jordaens, apoi din finețea țesăturii și rafinamentul transpunerii acestuia în lînurile colorate. Compoziția simplă a scenei prezintă caracteristicile dominante ale acelor create în atelierele de tapiserie flamande ale secolului. Figurile sînt de mari dimensiuni, ocupînd un loc de prim ordin în compoziție; ele sînt încadrate de peisaj și înconjurate de rama țesută cu motive bogate, compuse din ghirlande, flori, frunze, personaje mitologice și motive arhitectonice. Compoziția echilibrată, atmosfera calmă și plină de poezie reținută

în care se desfășoară scena, atitudinea de calmă maiestate a personajelor, rafinamentul îmbinării tonurilor de ocru, gri, verzui și diverse nuanțe de albastru, desenul amplu al compoziției și elementelor bordurii fac din această lucrare o capodoperă a genului, poate cea mai izbită din cele trei tapiserii executate după cartoanele lui Jordaens, care se află în colecția muzeului nostru.

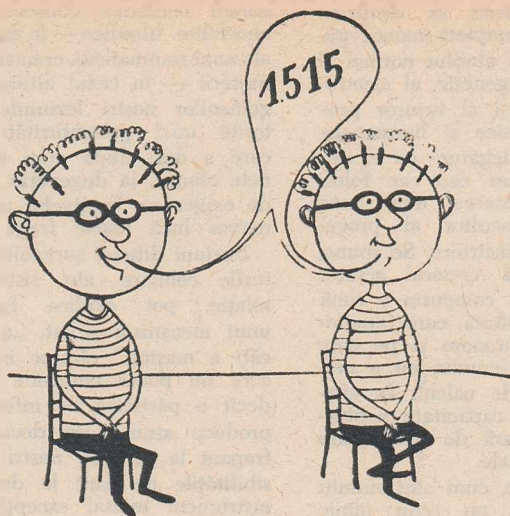
O altă lucrare deosebit de valoroasă, aflată în colecția Muzeului de artă al Republicii Socialiste România și executată tot în atelierele de la Bruxelles, este și aceea intitulată *Regele Solomon primind vizita reginei din Saba*. Piesa, de mari dimensiuni (circa 15 m²) datează din prima jumătate a secolului al XVI-lea, fiind realizată de meșteri necunoscuți după cartonul „Maestrului Philippe”. Sub acest nume se pare a fi lucrat fie Philippe van Mol fie Philippe van Orley, meșter care a livrat atelierelor vremii peste 100 cartoane de tapiserie. Deși fidel încă concepției tapiseriei gotice, conform căreia spațiul compoziției trebuia în întregime umplut cu personaje sau motive decorative, maestrul Philippe aduce în lucrarea sa transpusă în tapiserie, calmul echilibrat al compozițiilor din Renaștere, eleganța faldurilor personajelor care fac mișcări liniștite, pline de grație. Ca într-un adevărat balet, strălucirea și somptuozitatea veșmintelor epocii dau un aer de noblețe întregii scene, încadrate de o bordură subțire compusă din motive florale. Culoarele aparțin unei game mai închise, mai grave, cuprinzînd tonuri de roșu, brun, albastru, verde.

Orașul Lille este un alt important centru în dezvoltarea tapiseriei. Atelierelor din Lille (deși și aici se creează tapiserii pe teme biblice și mitologice) le sînt specifice mai cu seamă scenele inspirate din viața țaranului, aspectele pline de vioiciune și exuberanță ale chermeselor populare, inspirate din celebrele tablouri ale familiei Teniers. Renumele atelierelor din Lille este legat de măiestria peisajelor țesute în lînă îndeosebi în decursul secolului al XVIII-lea. Pe războaiele înalte sau horizontale, sub mîna măiastră a meșterilor tapisieri, creșteau cu migală grădini, alei, havuzuri, terase, copaci înfrunziți, ghivece cu portocali, păsări și animale, așa cum se pot vedea în tapiseria *Grădina cu portocali*.

Naivitatea existentă în tratarea unor din elementele tapiseriei nu ține de stîngăcie. În mijlocul unui crîng, autorul necunoscut al tapiseriei *Rinaldo și Armida* își imaginează pe erou dormind, dus pe brațe în grădinile somptuoase ale Armidei, ca în poemul ce i-a servit drept inspirație, *Ierusalîmul eliberat* de Torquato Tasso. Carul triumfal al Armidei este tras de doi armăsari falnici. În atmosfera feerică a scenei, cîii au priviri de om și participă efectiv la atmosfera de basm a scenei.

Sînt doar cîteva din cele peste 20 de tapiserii flamande aflate în Muzeul de artă al Republicii Socialiste România, tapiserii a căror valoare artistică nu este mai prejos de cea a lucrărilor aflate în alte muzee și colecții de renume de peste hotare.

Marina VANJI

CUM POT NIȘTE „IDIOȚI” SĂ ÎNVINGĂ CALCULATORILE CELE MAI MODERNE — SAU CUM NU IZBUTESC NIȘTE „SAVANȚI” SĂ CALCULEZE CÎT FAC $3+4$. SENZAȚIONALUL CAZ AL UNOR ÎNTÎRZIAȚI MINTAL, STĂPÎNI FĂRĂ RIVAL AI CALCULELOR CALENDARISTICE.

sfidează calculatoarele electronice

Presa internațională s-a ocupat pe larg în ultimul timp de cazul ciudat al celor doi gemeni americani George și Charles, în vîrstă de douăzeci și șase de ani, internați la Institutul de psihiatrie Columbia — New York. Ei au fost calificați pe rînd drept „cretini geniali”, „calculatori debili mintal”, „idioți savanți”, „imbecili talentați” etc.

Dintre toate articolele apărute în legătură cu acest fenomen care ridică complexe probleme de cercetare a funcției creierului și a pus în încurcătură numeroși specialiști, mai interesant ni s-a părut cel publicat într-un număr recent al cotidianului „Le Monde” sub semnătura doctorului Escoffier-Lambiotte. Îl reproducem, cu prescurtări, în aceste pagini.

- În ce zi a săptămîinii va cădea 15 februarie 2002 ?
- Într-o vineri.
- Ce zi a fost 28 august 1591 ?
- Miercuri.
- La ce dată va cădea a patra zi de luni din februarie 1993 ?
- La 22.
- Dar cînd a căzut cea de-a treia luni din mai 1936 ?
- La 18.

Răspunsurile se succed, rapide ca niște cuțite de ghilotină, și apare evident faptul că nu presupun nici un efort de gîndire sau de memorie. Se poate merge mai departe și jongla cu aceeași ușurință și aceeași naturalețe între data de 4 iulie a anului 42930, care cade într-o luni, a zecea joi din anul 4361 sau anii în care 21 aprilie a căzut într-o duminică (1963, 1957, 1946 și așa mai departe pînă în anul 1700). Se poate afla de asemenea că la 4 aprilie 1960 era timp frumos dimineața, înorat după-amiaza și că temperatura oscila în jurul a 50 de grade Fahrenheit. Memoria lor în legătură cu timpul și cu întîmplările cotidiene mărunte este infailibilă — și s-a păstrat ca atare din anul 1952 și pînă astăzi. La 4 ianuarie 1958, Miss X (una din infirmierele lor) era răcită. La 6 ianuarie, Y și Z (doi pacienți din același serviciu) s-au certat. La 13 iulie 1960, internul și-a pierdut stiloul.

Acî intervine, fără îndoială, o formă de memorie, dar o formă doar, care le este proprie și care nu privește decît subiectele sau temele care-i interesează. În fapt, ei sînt incapabili să învețe tabla înmulțirii; nu pot reține nici adunarea, nici scăderea, nici împărți-

rea. De exemplu îi auzim spunînd că doi înmulțit cu trei fac optsprezece, că 6 și cu 4 fac 31 și că dacă vor cumpăra un obiect de 5 dolari negustorul le va da 27 de cenți rest la 10 dolari.

Răspunsuri cu atît mai surprinzătoare cu cît, atunci cînd i-am indicat lui George data nașterii mele, el mi-a precizat că aceasta fusese într-o zi de miercuri și că viitoarea mea aniversare va fi într-o sîmbătă, „peste douăzeci de săptămîni”, a adăugat el... De asemenea este surprinzător că, dacă sînt întrebați cînd s-a născut George Washington și ce vîrstă ar avea acesta în anul 2020, data nașterii — 22 februarie 1732 — este precizată imediat, ca o lovitură de bici, iar vîrsta — două sute optzeci și opt de ani — urmează după cîteva secunde de meditație agitată, conscrată evident efectuării unei scări, desigur mult mai dificilă decît 10 minus 5...

- Cum de știi tu toate acestea ?
- Știu. Le am în cap.
- Lansarea primului sputnik ?
- 4 octombrie 1957, într-o vineri.
- Știi ce este un sputnik ?
- Nu.
- Vrei să știi ?
- Nu.

Cunoașterea este la ei o lume închisă, construită de ei, pentru ei, în interiorul lor înșiși, și informația complimentară, venită din lumea exterioară, nu-i interesează, poate că nici măcar nu le parvine. Această cunoaștere este ciudat de subtilă și, cu toate că cifra 4 pare în ochii lor lipsită de semnificație, cu toate că nu pot înmulți 4 cu 2 sau aduna 3 cu 4, ei aduc în toate răspunsurile lor și fără a se înșela vreodată corectările datorate anilor bisecți.

În schimb, nu știu că Europa și America au trăit timp de șaisprezece secole, cea dintîi, și optsprezece secole, cea de-a doua, sub calendarul iulian și toate calculele lor se supun regulilor celui gregorian¹⁾.

închisoarea calendarului

Tatăl lor, om de afaceri din New York, bogat, dar alcoolic cronic, o teroriza pe mama lor, care a pierdut un prim copil, mort la treisprezece luni de „convulsii”, a avut apoi două fete normale, și a născut prematur, în anul 1940, în a șasea lună a unei sarcini dificile, trei gemeni: o fată și doi băieți. Fetița a murit după douăsprezece ore, iar băieții au trebuit să fie ținuți timp de două luni în incubatoare. Amîndoi au prezentat în acea perioadă convulsii care ulterior nu s-au mai repetat. Dezvoltarea lor a părut normală pînă ce au împlinit treizeci de luni, vîrstă la care au început deodată să vorbească, să meargă și, foarte rapid, să desfășoare agitația cea mai vie și activitatea cea mai distructivă. Se băteau, se loveau cu capul de pereți, se mușcau și mușcau pe cei din jurul lor și cît era ziua de

lungă distrugeau tot ce le cădea sub mînă.

În această perioadă, un pediatru a spus părinților că gemenii erau „întîrziați” și că nu vor putea niciodată să meargă la școală. Diferiți membri ai familiei s-au străduit atunci, în timpul rarelor momente în care era posibil să li se fixeze atenția, să-i învețe literele și cifrele. Pe George nu-l interesa decît un almanah, pe care îl putea descifra, spre surprinderea generală, și pe care îl purta cu el oriunde mergea — singura lui lectură și singura jucărie pe care le-a dăruit-o tatăl lor.

La vîrsta de nouă ani, cei doi copii au fost plasați — din cauza comportării lor dificile — într-o instituție specială, a cărei școală n-au frecventat-o decît vreo cîteva luni. Acolo Charles s-a atașat cu pasiune de fratele său și tot acolo a început și el să jongleze cu datele și cu zilele. Așa s-au scurs cincisprezece ani; cincisprezece ani plini de zgomot, de furie, de bălăii, de mușcături și de distrugerii, după cum reiese din fișele medicale.

Transferați acum trei ani la „Medical Center”, de către doctorul Horwitz, care fusese surprins de talentul lor, au început să semene și aci panică. Totuși, ulterior, comportarea li s-a îmbunătățit mult, căci interesul manifestat față de talentul lor i-a făcut să înțeleagă că aceasta este „legătura socială” pe care ei nu putuseră încă pînă atunci să o descopere.

În decurs de trei ani, coeficientul lor intelectual a crescut de la 40 la 60 (cifra normală medie fiind 100), virtuozitatea lor de a jongla cu calendarul s-a extins pe mai multe

(continuare în pag. 16)

1) Instaurat de Iulius Caesar în anul 46, calendarul avea în fiecare an unsprezece minute și paisprezece secunde în plus, rezultînd în acest fel o eroare de o zi la o sută douăzeci și opt de ani. Papa Grigore al XIII-lea l-a corectat în anul 1582 și a decretat ca ziua de 5 octombrie din acel an să devină data de 15. Această corectare nu a fost adoptată în Marea Britanie, în coloniile ei și în Statele Unite decît în anul 1752. George Washington s-a născut în realitate la 11 februarie 1732 (calendarul iulian) și nu în ziua de 22, așa cum au afirmat gemenii ghidîndu-se după regulile calendarului gregorian.

sfidează calculatoarele electronice

milenii, înfățișarea lor a devenit mai îngrijită, arătând în mod vădit un interes viu pentru aspectul lor exterior.

În institut ei circulă liberi, merg de două ori pe zi să examineze cerul, se joacă între ei cu o rară violență și nu mai prezintă crize de furie destructivă decât o dată pe săptămână. Când sînt calmi, George împarte ziare și bate la mașină fișe, iar Charles lucrează la atelierul de lenjerie. Ei par de cincisprezece ani, sînt mici, nervoși, cu părul buclat și ridică asupra interlocutorilor privirea destul de patetică a ochilor lor albaștri foarte miopi, atinși de un nistagmus orizontal și vertical²⁾. Corpul lor are mișcări choreice³⁾.

Afectivitatea lor este intensă și s-a concentrat în întregime asupra celor doi medici care îi îngrijesc, pentru care au o dragoste totală și profundă, mișcătoare prin anxietatea și singurătatea pe care o presupune. „Ce se va întîmpla cu noi cînd doctorul Horwitz va ieși la pensie?” Această întrebare este

singura pe care o pun fără încetare vizitatorilor, singura la care așteaptă un răspuns, singura problemă umană în acest univers înghețat, care timp de douăzeci și trei de ani le-a fost închisoarea și refugiul, pînă în ziua în care i-a întîlnit un psihiatru cu părul alb.

o părticică autonomă a gîndirii

„Idiots savants“ este un termen utilizat pentru prima dată în Franța în secolul al XIX-lea, aplicîndu-se „indivizilor a căror inteligență este subnormală, situată frecvent în zona debilității profunde sau a imbecilității, și care posedă un talent intelectual particular, înalt dezvoltat, în aparență incompatibil cu celelalte aspecte ale funcției lor mintale“.

Literatura psihiatrică a descris cîteva cazuri de acest fel, aproape toate prezentînd calculatori, uneori chiar specialiști ai calendarului. Explicațiile date acestor fenomene în decursul anilor nu sînt de loc satisfăcătoare și dezvoltarea impresionantă a tehnicii moderne în domeniul explorărilor clinice nu a furnizat nici în legătură cu cei doi gemeni rezultate mai bune.

Chimiștii, hematologii, psihiatrii, clinicienii, geneticienii și neurologii

nu au putut decât să confirme identitatea lor completă (monozygotism) și caracterul absolut normal al patrimoniului lor genetic, al electroencefalogramelor și al tuturor probelor lor biochimice și hormonale.

Se vorbește în legătură cu ei despre un mecanism care ar folosi memoria și repetarea unei teme unice drept înlocuitor al proceselor normale de instruire. Se spune, de asemenea, că creierul acestor indivizi curioși ar comporta o zonă deosebit de dezvoltată, care funcționează în mod autonom și pe care am putea să o asemuim cu o mașină electronică de calcul. În sfîrșit, se citează o capacitate neobișnuită și prodigioasă de înregistrare a imaginilor vizuale.

Dar „kids“, așa cum sînt numiți cei doi gemeni, nu rețin nimic care să nu fie parte integrantă a unei lumi care le este proprie și care îi pasionează, a unei lumi pe care au construit-o ei înșiși și care este aceea a calendarului, sau mai curînd a calendarului lor. Cunoștințele lor în acest domeniu ajung la noțiuni (de exemplu anul 40000) în care studiul, memoria, amintirea nu le pot fi de nici un ajutor.

Pe de altă parte, rapiditatea fulgerătoare a răspunsurilor pare să excludă faptul că ei ar recurge la o formulă matematică, și de altfel au dovedit că sînt incapabili să conceapă sau să rețină o asemenea formulă.

Totuși se impun cîteva observații. Ele se referă, în primul rînd, la substanța însăși a talentului demonstrat, care nu are nimic supranatural și care ar putea fi dobîndită de numeroși indivizi normali, dacă aceștia ar accepta să-i consacre un timp suficient.

În antecedentele „calculatorilor debili mintal“ sau ale „idioșilor-calendare“, cel puțin ale celor descriși de literatura de specialitate, se mai face remarcat și un alt fapt: toți, sau aproape toți, au suferit

leziuni cerebrale consecutive unor encefalite tifoidice — în cazul unuia, ale unui traumatism cranian în timpul nașterii — în cazul altuia. În cazul gemenilor noștri leziunile sînt datorite unei prematurități extreme, care a dus, după cum arată semnele clinice, la degenerări, din lipsă de oxigenare, la nivelul unui sistem nervos încă foarte fragil.

Leziuni difuze, survenite în structurile celulare ale sistemului de relație, pot explica funcționarea unui mecanism izolat, „a unei bucăți a mașinii“ rămase intacte, dar care nu poate cuprinde și furniza decât o părticică de informație. Se produce atunci un decalaj, foarte frapant la gemenii noștri, între posibilitățile pe care le deschide un instrument mental excepțional (memoria datelor) și imposibilitatea de a utiliza acest instrument în cadrul unei sinteze — care este inteligența — sau în viața de fiecare zi.

Poate că această ipoteză se va putea verifica într-o zi, prin studiul anatomic și histologic al celor două creiere care, pentru moment, își păstrează misterul și ne amintesc, dacă mai era nevoie, că mijloacele de explorare pe care noi le socoteam puternice și precise rămîn slabe și derizorii în aprecierea subtilităților mașinii umane.

„Factorii în cauză la idioșii-savants — scrie doctorul Horwitz — se situează, foarte probabil, dincolo de cunoștințele noastre actuale și importanța gemenilor noștri constă, în realitate, în incapacitatea noastră de a-i înțelege. Ei reprezintă o sfidare la adresa științei noastre și o mărturie a ignoranței noastre“.

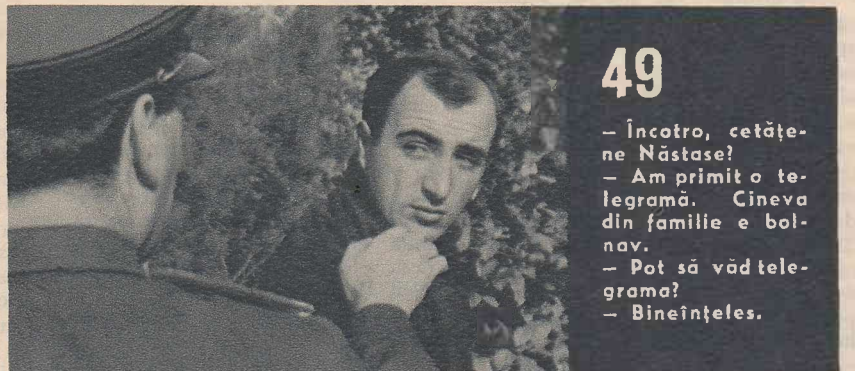
Literatura medicală nu mai cuprinde, în zilele noastre, asemenea constatări ale unui eșec. Totuși, această recunoaștere constituie, alături de respingerea ipotezelor eronate, una dintre condițiile fundamentale ale mersului înainte al științei.

un om moare la vila „ghioceul“

(VII)

adaptare în cinefotografie
după o povestire
de N. ȘTEFĂNESCU
regia: Atanasie TOMA
imagine: Ion CUCU

REZUMAT. La vila „Ghiocel“ din stațiunea de odihnă Schitu s-a comis o crimă. După ce a eliminat numeroasele piste false ce îngreunau ancheta, căpitanul Grigoraș ajunge la concluzia că asasinatul a fost săvîrșit de două persoane diferite, fără ca una să știe de cealaltă

49

— Încotro, cetățene Năstase?
— Am primit o telegramă. Cineva din familie e bolnav.
— Pot să văd telegrama?
— Bineînțeles.

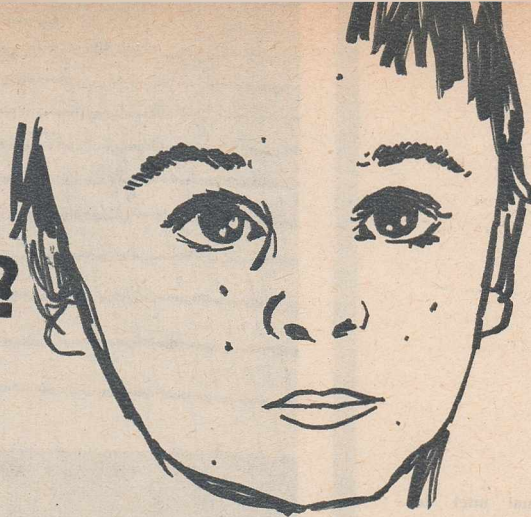

50

În locul telegramei, Năstase a scos însă un cuțit. Lupta se termină în favoarea ofițerului.
— E un truc vechi, spuse Grigoraș, imobilizîndu-l.

oaia lui dumnezeu?

— povestire de Alecu Ivan GHILIA —

...Acasă eram numai noi, tustrei — îmi povestea odată mama: tu, bunică-ta și eu. Tu aveai 11 ani — ai fost terminat primara, și aveai de învățat, învățai cu Nicu Ignat la Hodoroabă, bătrînul, să mergi la normală. Pășteam eu oile în locul tău. În fiecare seară și-n fiecare dimineață te rugai să te las și mama zicea:

— Du-te, Savetă. Du-te, tu. Lasă-l să-nvețe, că măcar el, poate, n-o-nvăța degeaba.

Ții minte? Aveam locul acela din Budăi, de la Hareta lui Vasilache.

...Țin precis minte locul acela de care vorbește mama, aflat undeva spre pădure, la jumătatea drumului dintre pădure și sat, la intersecția a două drumuri de țară, lângă o sărătură, cu-o fîntînă în apropiere unde băteam bungii cu băieții și am trăit, ca să zic așa, prima criză religioasă. Acolo, pe locul acela — un fel de Waterloo al credinței mele în bunătatea și justiția divină — toate armele au fost aruncate în bălăie și-au fost nimicite. Nu mai pot acum reconstitui toată împrejurarea, dar a fost tragică în sentimentul de neputință, de vinovăție violentă și disperare care m-a cuprins. Lucrurile s-au petrecut năucitor de simplu. Ca orice copil născut și crescut la țară, care-a mers cu oile la păscut, aveam și eu o oaie care mă chinuia pînă la lacrimi și mă-nfuria de-mi mușcam pumnii și-mi venea, dac-o puteam prinde în momentele acelea, s-o sfișii cu dinții, s-o pun jos și să-i sfîrm botul c-o piatră: un fel de Bisi-

sica lui Niculae Moromete. Cum ploua, țîrise toată ziua și mă murase pînă la piele, Bisisica asta mă-nnebunea! Din toate trifoaiele și popușoaiele o scoteam. Oaia dracului! Punea coada pe spinare și alerga de-mi mînca sufletul. Și partea urîtă era că moie se luau după ea, tot cîrdul. Aveam un băț de alun (n-o puteam ajunge s-o croiesc peste spinare cum aș fi vrut). Zvîrleam bățul după ea. L-am zvîrlit o dată, de două ori, de o mie de ori, toată ziua și-am înjurat-o printre dinți de-o mie de mii de ori pînă-n seară cînd — și răbdarea unui om în toată firea ar fi fost pusă la grea încercare — am aruncat cu bățul în ea, dar am aruncat ca și cum aș fi zvîrlit jumătate din mine și jumătatea cealaltă ar fi trebuit să se întindă jos, în iarba udă, chiftînd de apă și să moară. Bățul s-a-nfipt în pămînt lângă oaie și i-a sărit în ochi. Nu, nu, nu, jur și acum că așa ceva n-am vrut. Am început să mă rog. Nu mai pot să mă înduioșez acum — inocența aceea mi-a dispărut — dar îmi amintesc cerul surpat în mil de picături, gri-verzui, lăsîndu-se pe mine; m-am îngropat în iarba, rugîndu-mă cu ochii la cer și bătînd mătânii, lunecînd pe pămînt terciuit, spongios de-o culoare murdară.

După toate era și-o tîmpenie — dar trebuia să mi se întîmple asta și-ncă atunci, ca să mă lecuiesc de ceva mult mai grav. Îmi ziceam că El care vede ce se-nîmplă — și se-nîmplă toate astea sub ochii lui — nu va îngădui pînă la

urmă să se chinuie atîta oaia și să rămînă fără ochi. Nu-mi trecea prin cap că el însuși primise probabil o lovitură bună de la diavolul său de pe pămînt — și nu mai vedea. Fapt e că mă rugam cu toată ardoarea de care ești în stare la nouă sau zece ani, și-i explicam neîncetat — tot timpul i-am explicat pînă m-a prins noaptea — că n-am vrut să-i scot ochiul, dar el știa halul de furie și disperare în care mă adusese oaia. Știa, c-a văzut, doar sub ochii lui m-a purtat toată ziua prin popușoaie, am alunecat de-atîtea ori și-am căzut în noroi din cauza ei și trebuia neapărat s-o-nvăț minte. N-am vrut să-i dau în ochi. De ce n-a oprit el, bățul? Și dacă nu l-a oprit — bine, admitem cazul: poate făcea altceva în timpul ăsta și n-a văzut — de ce lasă oaia să se chinuie acum? Să-mi scoată mie un ochi, dacă n-are de unde i-l pune din altă parte, dacă nu i-l mai poate pune la loc pe cel stricat. Eu is om, înțeleg, da' de ce să se chinuie ea, care-i animal și nu înțelege? Și chiar dacă n-ar fi văzut nimic — hai să zicem că n-a văzut și nici acum nu vede, gîndeam, rugăciunea mea trebuie să ajungă pînă la el și trebuie să mă asculte. Trebuie, trebuie, trebuie — îmi repetam și-aș fi vrut să mă sfîrșesc, să mă topesc acolo plîngînd, să mă risipesc și să mă scurg în pămînt ca ploaia, numai să văd oaia cu ochii întregi. Ba, mai mult, îmi luam și un fel de angajament să-i fiu recunoscător toată viața pentru binele pe care avea să mi-l facă. Se vede însă că bătrînul Dumnezeu, în marea și nemăsurata lui bunătate, știind cît de greu poate apăsa pe umerii unui băiat care voia să învețe carte și să mai zugrăvească și chipuri pe cartoane povara recunoștinței, m-a scutit de această povară și, profitînd de venirea nopții, s-a dus la culcare și m-a lăsat în ploaie și-n întuneric plîngînd și rugîndu-mă. Eram decis — nici nu vedeam altă ieșire — să nu mă duc acasă pînă nu se săvîrșea minunea, pentru că din ce întîrzia mai mult și mă apăsa spaima și noaptea, cu atît mă gîndeam mai puțin la Dumnezeu și mai mult la mama.

Așa m-a găsit bunica și m-a luat acasă.

„Lasă, măi Tică, hai acasă. Ochiul la loc nu mai crește. O să trăiască și fără un ochi, abia n-o mai străchia atîta și mă-tii o să-i spunem că i-a dat berbecu cu cornu, să nu te bată”.

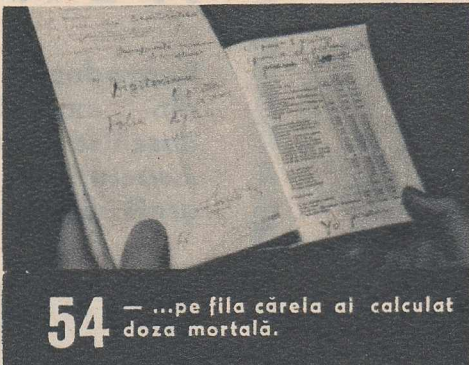
Și-n felul acesta, bunica, dacă nu le-a putut suplini pe de-a-ntregul îndatoririle dumnezeirii, m-a salvat cel puțin față de mamă.

Ilustrație de Lucian POPA

51

— L-am bănuît și eu, spuse Burnea. — Mi-ai dat destulă bătaie de cap însă cu urmele pe care le lăsa în calitatea dumatăle de detectiv amator, îi răspunse zîmbînd căpitanul.

54

— ...pe fila căreia ai calculat doza mortală.

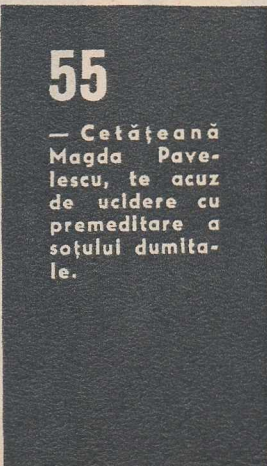

cum adevărată
avelescu.
adevăr?
ți!

53

— Adevărul despre crima dumatăle de la distanță... Privește agenda...

55

— Cetățeană Magda Pavulescu, te acuz de ucidere cu premeditare a soțului dumtăle.

56

Și așa la sfîrșit această poveste. Actorul Burnea nu mai citește romane polițiste, scrie el însuși un astfel de roman. Titlul provizoriu: „Crimă la distanță”. Să sperăm că într-o bună zi îl vom citi și noi.

SFÎRȘIT

In legătură cu difuzarea revistei

Tov. Marin Spînu din Focșani se plînge că în ultimul timp își procură din ce în ce mai greu „Flacăra”, întrucît exemplarele ce sosesc în orașul d-sale se epuizează foarte repede. Asemenea scrisori am mai primit și de la alți cititori. Situația se datorează, bineînțeles, tirajului în care tipărim revista — dar, în unele cazuri, și unor defecțiuni în activitatea organelor de difuzare. Tovarășului Spînu, ca și altor cititori ce ni s-au adresat în acest sens, îi răspundem că, desigur, vom interveni la organele de difuzare pentru a studia din nou felul în care se face repartiția exemplarelor atribuite regiunii respective. Dar posibilitatea de a-și asigura primirea revistei se oferă pe deplin numai prin abonament.

În altă ordine de idei, tov. Spînu ne propune să tipărim în revistă steagurile tuturor statelor. Vom mai reflecta asupra acestei propuneri, deoarece nu ni se pare a fi tocmai necesar să consumăm spațiul revistei cu reproducerea acestor steaguri, ce pot fi aflate în „Dicționarul limbii române moderne” (Editura Academiei).

un răspuns de la Brașov

În urma publicării fotofoletonului „Din necazurile călătorului grăbit” („Flacăra” nr. 4/966) ne-a sosit din partea „Întreprinderii de transporturi Brașov” o scrisoare în care ni se arată: „Noi am analizat toate cele semnalate în articolul dv. În prezent o parte din greutățile arătate s-au remediat și luptăm continuu pentru deservirea publicului călător din ce în ce mai bine, respectiv, desfășurarea unei circulații cu o ritmicitate din ce în ce mai bună”.

Consemnăm angajamentul și așteptăm îndeplinirea lui.

ecou la o anchetă mai veche

Pe marginea anchetei noastre „Ce faceți după ora 3?” am primit printre altele și un răspuns din partea O.N.T. „Carpați”. Analizîndu-se criticile aduse agenției O.N.T.-Baia-Mare de către participanții la anchetă, în răspunsul primit ni se arată că această agenție „a înregistrat într-adevăr în cursul trimestrului IV/965 o scădere în activitatea sa, în sensul că a organizat foarte puține excursii la cabanele din regiune: Izvoarele, Borșa, Mogoșoaia etc... Pentru remedierea acestei situații O.N.T.-Baia-Mare va face o popularizare mai susținută a unor astfel de excursii și va interveni la I.R.T.A. pentru obținerea unui microbuz cu dublă tracțiune pentru a putea efectua excursii la cabanele din regiune

și cu grupuri mai mici de excursioniști”.

În ce privește programul excursiei de 5 zile pe care ancheta noastră îl aprecia ca avînd un itinerar prea lung, ni se arată că acest itinerar a fost aprobat de inițiatorii excursiei. Comitetul regional U.T.C. — și, după părerea O.N.T. „Carpați”, deși era ceva mai greu, el asigura totuși „timpul necesar de vizitare a unor muzee, stațiuni climatice, locuri istorice și puncte de interes turistic”, dar a fost puțin stînjinit de micile acte de indisciplină ale unor participanți la excursie, care au produs întîzieri față de programul stabilit.

în cîteva rînduri

Virgil Florescu — Timișoara. Ne exprimăm grațitudinea pentru bunele dv. aprecieri despre conținutul și grafica revistei. Condamnăm ca și dv. atitudinea corespondenților ne serioși care nu răspund la scrisori. Reportajele despre unele orașe moldovenești — în trecut „locuri unde nu se întîmpla nimic” — cit și notele de drum din diferite țări au constituit și vor constitui totdeauna subiecte tratate în revista noastră.

Elena Iovan — Craiova; Gh. Vrăjitoru — Reșița; Mihaela Gheorghiu — Timișoara. Pentru a vă putea răspunde la întrebările puse, vă rugăm a ne comunica urgent adresele dv. complete.

Iuliana Gălățeanu — Birlad. În curînd sperăm să vă satisfacem dorința: fotografia actorului Roger Moore pe copertă.

cititorii către cititori

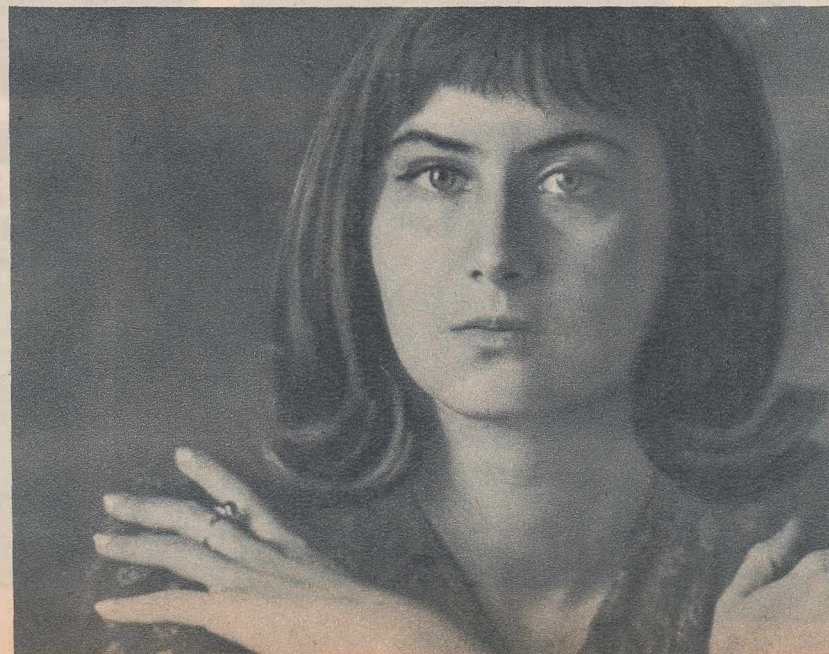
Următorii cititori doresc să corespundeze: Marieta Buștiuc, elevă, Mangalia, Pavilionul nou, et. 4, ap. 21: teme diverse, ilustrate; Tincuța Negru, bibliotecară, com. Pochidia, rn. Focșani: teme diverse, ilustrate; Eleonora Olteanu, studentă, București, rn. 30 Decembrie, bd. Mărăști 59: ilustrate; Mioara Răcoreanu, elevă, Focșani, str. Karl Marx 28, bl. F, sc. 1, ap. 15: ilustrate; Veronica Apatîc, muncitoare, Lugoj, str. Siretului 3: teme diverse, ilustrate; Viorica Popescu, elevă, Tr. Măgurele, str. Griviței 81: cinema, sport, ilustrate; Criosostom Dante, student, Iași, căminul „Olga Bancic”, calea 23 August 24: cinema, muzică, sport, ilustrate; Gabriela Măzîlu, elevă, Dej, reg. Cluj, str. M. Eminescu 1: muzică, literatură, ilustrate; Eugen Dolis, elev, Brăila, str. Roșiori 387: teme diverse, ilustrate; Ștefan Godeanu și Dumitru Hurezeanu, elevi, Hunedoara, str. George Enescu, bl. 4, ap. 15: ilustrate; Ion Popescu, contabil, Sibiu, str. Zaharia Boia 7: ilustrate.

Familia

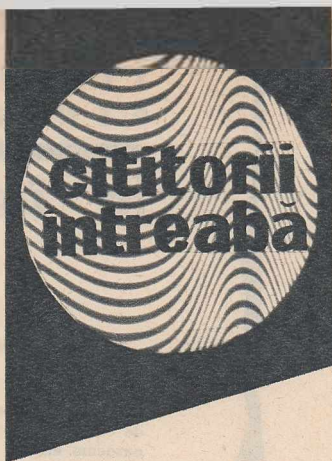
EXPOZIȚIA DE FOTOGRAFII S A N D U M E N D R E A

Reproducem cîteva lucrări
din expoziția personală,
deschisă la 16 martie în sala
Asociației artiștilor foto-
grafi din București.

Locul meu de muncă

planetele și viața

„Există oare forme de viață pe alte planete?”

Gh. MARIN
sat Cărbăcești, raion Tecuci

Răspunde doctor inginer FLORIN ZĂGĂNESCU.

Cercetările întreprinse asupra planetelor cu ajutorul analizei spectrale, al fotografierii cu diferite filtre, al studiului gradului de polarizare, cercetării puterii de reflecție, regimului termic etc., nu au putut oferi până în prezent dovezi incontestabile asupra prezenței vieții pe alte planete din sistemul nostru solar, în primul rând pentru că asemenea date se referă doar la proprietățile fizice ale unor regiuni planetare. În consecință se recurge la metoda studierii condițiilor fizice și chimice la suprafața planetelor, confruntându-le apoi cu datele care condiționează existența vieții. Această metodă, care, de fapt, stabilește gradul de probabilitate a existenței vieții, este completată acum de mijloacele astronauticii, care prevede coborârea pe solul planetelor mai întâi a „robotilor” și apoi a omului.

Din ceea ce se cunoaște până în prezent, pentru ca viața să se poată dezvolta pe o anumită planetă, trebuie ca aceasta să primească o cantitate constantă de radiație de la astrul central, în scopul de a se asigura un regim termic corespunzător la suprafața planetei. În al doilea rând este necesar ca orbita planetei să fie aproape circulară (cea ce împune ca steaua să nu fie dublă), iar masa planetei să depășească o sută de trilioane de tone (mai corect după părerea lui A. Oparin și V. Fesenkov, între 10^{25} g și 10^{28} g). Asemenea condiții le în-deplinesc în sistemul nostru solar doar Venus, Marte și Pământul.

Dacă, însă, masa unei planete ar fi de circa o miime din masa Soarelui, temperatura proprie urmează a fi foarte scăzută, dar planeta poate reține într-o atmosferă destul de dilatată, hidrogenul, amoniacul și metanul; acesta este cazul planetelor Saturn, Iupiter și al altor planete de la periferia sistemului solar.

Dacă, invers, masa planetei este prea mică, ea nu poate reține o atmosferă, iar formarea apei în stare

lichidă, una dintre principalele condiții ale producerii vieții, este imposibilă. De asemenea vârsta planetei, deci și a astrului central, trebuie să fie destul de mare, pentru a se fi produs o migrație suficientă a substanțelor minerale necesare formării materiilor organice complexe și în special a albuminoidelor. Fără a mai insista asupra altor condiții necesare apariției vieții pe o planetă, menționăm faptul că actualele metode moderne ale astrofizicii, astronomiei și astronauticii se completează reciproc pentru a stabili pe care corpuri cerești poate exista viața. Spre exemplu, lansarea sondelor interplanetare de tipul „Mariner-4” și „Venus-2 și 3 au adus interesante date despre vecinii planetei noastre, dar datele și fotografiile luate și transmise de aceste sonde spațiale sînt insuficiente pentru a lămurii o problemă atât de dificilă. De altfel, dacă un satelit artificial al Pământului ar fotografia regiunea Moscovei sau a New Yorkului (cu populație densă) de la înălțimea de 10 000 de kilometri, fotografiile transmise nu ar putea da convingerea că pe planeta Pământ există viață!

„În cărbunești nu m-am întors cu pasul niciodată”

„Aș dori să se precizeze unde s-a născut maestrul Tudor Arghezi, intrucît în manualele școlare se scrie că locul nașterii e București, iar dintr-o emisiune a Televiziunii a rezultat că ar fi Cărbunești”.

Veronica BACIU
elevă, Huși

Răspunde BARUȚU T. ARGHEZI,
publicist.

La întrebarea pusă de cititoarea de mai sus spre a-și lămurii nedumerirea „în ce loc s-a născut Arghezi” și la solicitarea redacției revistei, răspunsul ce se poate da este cel al faptului real: Tudor Arghezi s-a născut în București la 21 mai 1880.

Cît privește obârșia oltenescă, ea este directă a familiei, a tatălui, a bunicului, a străbunicului și așa mai departe, din Gorj și anume din Cărbunești. Dar cum viața și nevoile îi mută pe oameni dintr-un loc în-

Țița Cotruță, Iași. 1) Floarea-de-colt (sau, cum i se mai spune, Albu-mița) este o plantă ce crește pe stînci calcaroase dar și prin pașiști, în Munții Carpați ca și în alți munți (Pirinei, Alpi, Himalaia). Este una din plantele pe care le aflăm la altitudini mai înalte decît majoritatea erbaceelor (din încrengătura cărora face parte), de aci și numele ei științific: *Leontopodium alpinum*. Nu este însă adevărat că pentru a o culege trebuie să-ți riști viața sau să faci nu știu ce sacrificii — cum vi s-a spus dv. Floarea poate fi aflată nu numai pe colțuri de stîncă greu de escaladat, ci și pe stîncile ușor abordabile pentru acei cît de cît obișnuiți cu urcușul și chiar prin pașiștile de munte. Ruperea acestei flori este însă interzisă, planta fiind ocrotită ca monument al naturii; 2) Interpretul din filmul „Totul despre Eva” de care ne întrebați este actorul american Garry Merrill; 3) Precum ați văzut, dorința dv. de a discuta în revistă despre dragoste, prietenie și căsnicie a fost transpusă în fapt prin ancheta noastră intitulată „De bunăvoie și nesilit de nimeni...”

Mihai Frențescu, Borlova, rn. Caransebeș. 1) Nu știm la care anume personalitate vă referiți. Leca (cu un singur c — așa cum scrieți dv.) a fost un agă în oastea lui Mihai Viteazul care, fiind cumpărat de turci, a organizat o conspirație împotriva domnitorului (1599) pentru ca mai târziu (1600) să participe la trădarea care a dus la înfrîngerea de la Mirăslău. Numele de Lecca (cu doi de c) este întâlnit de două ori în istoria culturii noastre: pictorul Constantin Lecca (1807-1887) și scriitorul Haralamb G. Lecca (1873-1920); 2) Anticul Tomis (Constanța de astăzi) a fost întemeiat de către coloniștii greci spre sfîrșitul secolului al VI-lea î.e.n.; 3) Marc Aureliu (Marcus Aureliu Antoninus) a fost un împărat roman (161-180) sub domnia căruia a început să se manifeste, pe toate planurile vieții sociale, criza sistemului sclavagist. Ca om de cultură, atras îndeosebi de filozofie (aparține stoicismului târziu), Marc Aureliu s-a făcut cunoscut în special prin scrierea sa intitulată „Către mine însumi”, pătrunsă de accente religioase și pesimiste și în care găsește soluții pentru autoperfecționarea morală a individului.

V. SILVIAN

tr-altul, familia s-a strămutat cînd în București, cînd prin Argeș, nemărirămînd prin părțile Cărbuneștilor nici o urmă, măcar gospodărească.

Spre a completa informația cerută, ar mai fi de adăugat că numele de familie este Teodorescu, venit de la Toader, căciular din Gorj. Inapoi la lui Miorița...

Numele Ion N. Teodorescu, scris uneori și Theodorescu dintr-o fantezie caligrafică anterioară, a fost schimbat în timpul anilor de mănăstire din tinerețe în Iosif Teodorescu, ierodiacon. Mai târziu, cînd începe să publice, pentru a se deosebi de anonimul numelor terminate în „escu”, și-a căutat nfm pseudonim, acesta devenind nume definitiv: Tudor Arghezi.

Nu e poate inutil a face și o precizare îndreptată spre unii autori de scormoniri fără sens: la originea numelui Arghezi nu a stat niciodată nici Algezi, nici Arghezis, Arghir sau Oighezi!

„Mi-a trebuit un nume care să sune, povestește Arghezi, deosebit de toate celelalte și atunci l-am căutat pînă ce mi l-am găsit. Unii sînt de părere că el ar fi un derivat de la Argheș... Excluz nu ar fi, mai ales că de malurile lui e legată și povestea Meșterului Mănole”...

Cît privește singele gorjenesc și de aici legătura nezdruccinată cu pămîntul, obiceiurile și spațiul sufletesc oltenesc, pentru o concluzie definitivă, cititorul își poate singur găsi punctele necesare de sprijin în diversele scrieri ale lui Arghezi.

Ar mai fi de adăugat în finalul acestei schițe biografice, observația făcută de Arghezi, vorbindu-se despre ținuturile oltenesti: „În Gorj și mai ales în Cărbunești nu m-am întors cu pasul niciodată... La Tirgu-Jiu, în 1943, m-a întors destinul arestat, închis fiind în lagăr... O fi fost pedeapsa că nu venisem pînă atunci să-mi văd satele, cîmpurile, munții și strămoșii...”

un scriitor progresist

„Doresc să cunosc cîteva date despre viața și opera scriitorului Pierre Gamarra”.

Gigi CHILEZAN
Timișoara

Răspunde EMIL MANU — critic literar.

Pierre Gamarra, unul din cei mai talentați prozatori francezi contemporani, s-a născut la Toulouse în iulie 1919, dintr-o familie de muncitori agricoli. A copilărit în regiunea natală, în împrejurimile Pirineiilor; după eliberarea Franței, s-a ocupat în mod exclusiv cu ziaristica și literatura. În prezent este redactor șef al revistei „Europe”.

Debutază în 1944 cu o culegere de poeme în care cîntă lupta pentru libertate a Spaniei. În 1948 publică primul său roman, Casa focului, pentru care i se conferă un premiu internațional. La scurte intervale îi apar cîteva opere reprezentative, care-l consacră ca prozator (Cocoșii de la miezul nopții, Copiii pînii negre, Rosalie Brousse, Liliacul din Saint Lazare). Cu excepția acestui ultim roman, a cărui acțiune se petrece într-un cartier din Paris, celelalte cărți au acțiunea plasată în jurul Pirineiilor.

Pierre Gamarra e un scriitor realist care oglindește viața oamenilor muncii din Franța în lupta lor pentru pace, fericire și progres.

cît mai neobservat, sînt semnalai cu mare tărăboi de țîrlituri, ale pițigolilor, de șuierături ale mierlei, păsări ce tocmai se pregătesc să-și ocupe sălașele de noapte.

Dar întinericul se lasă din ce în ce mai des, păsările codrului se retrag una după alta la culcare.

În înaltul cerului s-a aprins prima stea.

După cîteva minute de liniște deplină, răstimp în care cel ce pîndește are impresia a auzi cum pămîntul abia scăpat de covorul iernii respiră prin mii de guri de violele, undeva, pe deasupra codrului, răsună un corișt nemaiauzit de pseudovîntorul nostru: Corrr... corrr... cor... se aude, din ce în ce mai aproape. Pînă cînd, pipitind din aripi, apare, în zbor cotit, frumos proiectat pe geana de lumină ce mai dăinuie înspre apus, stîarul. De obicei e urmat de un bățios concurent la grațiile găinușii ce își așteaptă mirele, sfredelind după rîme, pe sub copaci.

Zborul aceleiași perechi, sau a alteia, se va mai repeta de cîteva ori pînă la întunecarea ce cuprinde această ultimă pîlpire de viață a zilei care moare.

Nic. A. STRĂVOIU

VORBEI

actorului (III)

Terpretes erau inițial niște mijlocitori cu totul străini de artă; re-o dovedesc cele două părți ale termenului: *inter-* (în-ire, care sugerează ideea de mijlocire) și *pret-*, rădăcina cunoscută din substantivul *pretium* „preț”. *Interpretes* erau prin urmare niște intermediari în operația de vânzare-cumpărare. Cu l doilea sens, *interpretes* se eferă la preoții romani, la auri și la cei care explicau isele. Și acești „interpreți” erau e fapt niște intermediari, de stă dată între lumea terestră și ea divină. Prin specificul meseiei lor, acești oameni trebuiau i explică: semnificația zbolului păsărilor, a unor fenomene aturale, a viselor. În felul acesta: naște asociația dintre cuvîntul *terpretes* și ideea de „a exica”, de „a face accesibil”.

Sorlin STATI

INCRCUȘATE

cai

ORIZONTAL : 1) Cal antrenat pentru cursele de trap — Parte a căpăstrului formată dintr-o bară subțire de metal. 2) Autorul cinctecului „Tropa trop” — Merge pe cal. 3) Ce-i place calului? — Început — Cal la feminin. 4) Literă grecească — Un vehicul tras de cai — Gest reflex. 5) Lac în Suedia — Așa e calul la sfîrșitul cursei — Negație. 6) Metaloid de culoare albă-albăstruie — Stilp bătut în pămînt (reg.). 7) Cavaleriști (od.) — Sacagii. 8) A lăsa de azi pe mine — Capitală europeană. 9) Uitați — Cai de trei ani. 10) Roman de Chateaubriand — Cer! — Titlu (abr.). 11) Papagal sud-american — Țesătură groasă de mătase — Pașăre de curte. 12) Conjunție — Acțiunea de a potcovi (pl.). 13) Călărie. 14) Vechi locuitor al Japoniei — Hotar (inv.) — Cai! 15) Dietă (od.) — Trăpași. 16) Pronume — Distanțată — Gresate. 17) Parfumuri — Interjecție hipică — Broboadă. 18) Piesă care asigură deplasarea rectilinie a unui obiect cilindric — Veselie — Leu! 19) Curse de cai — Se face în șarje. 20) Confectionează harnașamente (pl.) — A alerga în salturi (despre cai).

VERTICAL : 1) Zgomot de copite (pl.) — Călărași și Roșiori — Iobag. 2) Locul unei celebre victorii a lui Mircea cel Bătrîn — Continentul în care calul nu a fost cunoscut pînă în secolul al XV-lea — Prin viu grai (fem. pl.). 3) Zău că... — A lumina — Băutură făcută din mere. 4) Apărare — A născocit calul troian (mit.) — Coniferi — Roman de Slavici. 5) Cei ai cailor sînt apreciați după dentiție (sing.) — Eroii din „Cavaleria... rusticana” — Forța lor este calculată în cai-putere — Ger! 6) Notă veche — Poffim — Înălțime — Cută! — Păsări de pradă. 7) Cășori — Mii de cai-putere pe ogoare. 8) Omăt — Măsură agrară — Roire — Năraș. 9) Articol — Hrana cailor din basme — Secol — Usturoi. 10) Căzi — „Cai verzi pe pereți” la sensul propriu — Jos la ...scări sau în friu — Năraș. 11) Lucrare agricolă — Cadre medicale auxiliare — Individ — Teo! 12) Compozitor sovietic de muzică ușoară — Lezați — Băutură de origine orientală. 13) Șarje — Fir — „Calul-dracului”.

D. IACOBESCU

Cuvinte mai puțin cunoscute: ONI, TARAS, ARA, AINO, CES.

COLȚUL AUTOMOBILISTULUI

pe șoselele internaționale din țara noastră

Reintors de la Geneva, unde a reprezentat țara noastră în Subcomitetul transporturilor rutiere din cadrul Comisiei economice europene a O.N.U., ing. Ion Iepureanu, director general al Direcției generale a drumurilor din Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, ne-a relatat unele amănunte în legătură cu ultimele hotărâri ale acestui organism internațional, la ale cărei lucrări România a avut o contribuție activă. O problemă importantă care a fost luată în discuție la Geneva, a spus ing. Iepureanu, a fost aceea în legătură cu traseele marilor drumuri europene. După cum se știe, țara noastră a aderat la Convenția asupra construcției acestor importante căi rutiere continentale. Delegația română, referindu-se la rețeaua marilor drumuri europene și la necesitățile transporturilor rutiere internaționale, a prezentat o expunere în legătură cu unele drumuri continentale care pot trece pe teritoriul țării noastre. Luînd act de caracteristicile tehnice ale acestora, de zonele pe care urmează a le străbate, posibilitățile de alimentare cu carburanți și lubrifianti, de cazare a călătorilor în hoteluri și moteluri etc., subcomitetul O.N.U. a aprobat în unanimitate aceste trasee. Astfel s-a hotărît ca prin România să treacă drumurile: Eis Hamburg-Berlin - Praga - Budapesta - Oradea - Cluj - Tg. Mureș - Brașov - București - Urziceni - Constanța (cu varianta Eis a, care pe teritoriul țării noastre are traseul Cluj - Sibiu - Rm. Vlcea - Pitești - București - Urziceni - Constanța); Eis frontiera greco-iugoslavă - Salonic - Blagoevgrad - Sofia - Ruse - Giurgiu - București - Buzău - Bacău - Roman - Suceava - Siret - U.R.S.S.; Eis Klagenfurt - Zagreb - Belgrad - Stamora Moravița - Timișoara - Tr. Severin - Craiova - Pitești — intră în Eis a; Eis Constanța - Mangalia - Varna - Burgas - Kirklareli - Baeski.

După aprobarea lor de către subcomitet, pe harta Europei, care domina sala de ședințe, au fost însemnate noile drumuri continentale propuse de România.

O problemă de o importanță majoră a fost aceea cu privire la circulația rutieră. Delegațiile tuturor statelor au luat din nou în discuție convenția privind circulația și semnalizarea rutieră. Expunerile au relevat constatarea evidentă că din anul 1949, cînd

s-a elaborat această convenție, circulația pe drumuri a crescut foarte mult. Numeroase state, în fața acestei creșteri, au fost obligate să ia noi măsuri de dirijare a circulației. În subcomitet, delegațiile acestora au propus revizuirea convenției și elaborarea unui text nou care să conțină indicațiile și normele utile stadiului actual al circulației rutiere. Delegația română a făcut unele precizări atât de fond cit și de formă. De exemplu, la trecerea peste calea ferată la pasaje de nivel nu se interzicea depășirea. Noi am propus, între altele, și s-a admis în unanimitate ca, atunci cînd drumul are numai două benzi de circulație (dus, întors), să se interzică depășirea pe pasajul de nivel.

Importanța acordată circulației și siguranței transporturilor rutiere, impun lucrătorilor din sectorul drumuri sarcini sporite pentru anul 1966. Astfel, vom face o revizie generală a indicatoarelor rutiere, completînd rețeaua cu cele absolut necesare pentru buna desfășurare a circulației. Vor fi, de asemenea, corectate eventualele greșeli de amplasare a indicatoarelor. Acțiunea respectivă va începe cu traseele ce sînt declarate drumuri europene, pe care marea frecvență a autovehiculelor impun norme de securitate de o exigență sporită. Tot pe aceste

trasee vom efectua în întregime marcajul orizontal al părții carosabile, măsură inițiată în 1963, în scopul măririi siguranței de circulație și întăririi disciplinei conducătorilor auto. Vor fi aplicate benzi vopsite în alb, care indică sensurile de circulație, opriri la intersecții, la trecerile de nivel peste calea ferată etc. Va continua montarea pe principalele trasee a panourilor de semnalizare reflectorizantă, necesară bunei desfășurări a circulației pe timpul nopții (aceste semnale sînt vizibile de la 300-400 m). De asemenea, în localitățile se vor planta indicatoare de ieșire dintr-un sens într-o altă direcție, altele pentru locurile de camping, posturi telefonice, alimentare cu benzină, spitale etc. La ieșirea din orașele mari se vor instala indicatoare pe care se vor înscrie denumirea localităților ce se succed pînă la un alt oraș important. În sfîrșit, a arătat ing. Ion Iepureanu, trebuie menționat faptul că, potrivit ultimelor hotărâri luate la Geneva în subcomitetul O.N.U., a fost întocmit un nou stas de indicatoare de circulație. În acest stas, care va intra în vigoare la mijlocul anului 1966, au fost introduse, alături de indicatoarele cunoscute alte 43 de noi semne.

Constantin DUDESCU

microfoileton

TALENTUL

TALENTUL e talent. Îl ai, te mistuie ca o flacără. Te domină. Dacă ești actor visezi tot timpul Richard al III-lea, Oreste, Vlaicu Vodă. Ai noroc — îi și joci. Dar după ce îi joci — poți să stai degeaba? Fugit irremparabile tempus. Cauți. Te zbați. Imi dau seama, nu e o treabă ușoară. Orice rol presupune, în afara efortului de memorie, consum cerebral, tensiune interioară, o ciocnire violentă de sentimente.

De aceea îmi place amicul Popică Protopopescu. Nu pierde o clipă. După marile succese din Hamlet, ca să nu vegeteze, ca să nu-și piardă forma (termenul e cam sportiv) a acceptat un rol într-un palpitant film despre regulile de circulație. Foarte greu și complicat. În primul rînd, emoțiile volanului, călcarea (bineînțeles, numai la filmări) a regulilor de circulație, viraje primejdioase. Momentul cel mai dramatic a fost cînd a trebuit să o facă pe mortul. Lume multă în jur. Întins pe pavaj, trebuia să-și țină respirația, chiar pe benzile albe care indică trecerea pietonilor. Nu putea să refuze. Dacă-l lași să vegeteze, talentul nu iartă.

După o vreme, Popică Protopopescu se pregătea pentru un nou mare rol (Ducele de Alba); fire practică, el s-a gîndit cum să-și folosească mai cu rost pauzele dintre repetiții; doar un actor

talentat n-are timp de pierdut. Fugit irremparabile tempus. S-a dus la radioteleviziune, unde era nevoie de un mare talent pentru explicarea avantajelor aspiratorului de praf „Record”. Se cerea volum și o respirație dramatică. Așa că trei, patru minute pe zi aspira și respira. Asta l-a ajutat foarte mult în înțelegerea psihologiei regelui Lear, a epocii și a moravurilor de atunci. Pe urmă — începutul e greu! — Popică Protopopescu a intrat într-un ritm continuu de creație. A măcăit ca rața la emisiunea pentru cei mici de la televiziune, a făcut ca geamandura în „Val-Virtej”, după care a urmat doctorul Faust, pasta de dinți Călin, Agamemnon, dublură la moș Ardei (de unde se vede și modestia), apoi Oedip, filmul în două serii despre primejdiile buteliilor de aragaz, Don Carlos, prezentarea mobilei „Măgura” și, în sfîrșit, pentru o gamă cit mai variată de roluri, filmul despre întreținerea apartamentelor în blocuri, cu exemplificări despre porci crescuți în baie și pisicuțe în vestibul.

I-am spus lui Popică Protopopescu să-și înceapă redactarea memoriilor. A acceptat. Păcat să fie lipsită posteritatea de o atît de vastă experiență artistică.

C. N. CONSTANTINIU

atențiune, brăila!

Ce părere aveți despre revista FLACĂRA?

- Ce vă place?
- Ce nu vă place?
- Ce ați vrea să mai găsiți în paginile ei?

Vă invităm să ne comunicați direct răspunsurile la aceste întrebări, participînd la

consfătuirea cu cititorii

care va avea loc duminică 3 aprilie, ora 11, în sala clubului sindicatului uzinelor de utilaj greu „Progresul” din bd. Karl Marx.

Consfătuirea va fi urmată de un program artistic.

frumoasa din pădurea adormită s-a trezit

Marele lac Baikal are o trăsătură care-l face unic în felul său pe întregul glob: în apele lui se varsă peste trei sute de afluenți, în schimb nu dă naștere decât unui singur riu — Angara. Dar ce riu! S-a calculat că energia pe care o poate furniza el se ridică la 70 de miliarde kilowați-oră pe an.

Iată motivul pentru care de-a lungul Angarei se vor ridica numeroase hidrocentrale. Prima dintre ele funcționează de ceva timp în orașul siberian Irkutsk, care în 1966 își sărbătorește 305 ani de la întemeiere. Centrala pare să-și fi ales drept „talisman” cifra 4: ea produce patru mi-

liarde de kW/h pe an, este deservită de numai patru persoane, iar un kilowatt-oră revine la prețul de 0,04 copeici. Dată fiind această rentabilitate, cheltuielile de construcții, care s-au ridicat la 1,7 miliarde de ruble, au fost aproape în întregime amortizate.

Centrala electrică de la Irkutsk nu este decât una din numeroasele verigi ale industriei energetice din Siberia. Barajul de la Bratsk, de pildă, este celebru în lumea întreagă: înălț de 120 de metri, el a creat un lac de acumulare în care turnul Eiffel ar putea fi scufundat aproape în întregime. Conform noului plan cincinal, hidrocentralei de la Bratsk i se vor adăuga până în 1970 încă trei generatoare, după care puterea sa instalată totală va atinge 4,5 milioane de kilowați. Dar în anii puterii sovietice această imensă regiune, care în timpul țarismului era considerată drept „frumoasa din pădurea adormită”, s-a trezit la o viață nouă nu numai în ce privește dezvoltarea energetică. În clipa de față, în Siberia se produc în fiecare oră 500 tone de laminate, 700 tone de minereu de fier, 14 000 tone de cărbune și 15 apartamente.

Printre multele șantiere care au făcut ca legendara „liniște albă” a Siberiei să nu rămână decât o amintire, se nu-

Pas cu pas taigaua bate în retragere.

mără o uzină de aluminiu și un combinat de celuloză (amindouă de dimensiuni care le situează printre cele mai mari în lume), un combinat de îmbogățire a minereului de fier etc.

Ținut fascinant, maiestuos, original, Siberia se dovedește capabilă de a lăsa în urmă, în decenii în urmă, celebrul explorator norvegian Fridtjof Nansen i-a consacrat o carte intitulată „Țara viitorului”. Acest viitor a și început să devină prezent.

A. NICOLAI

În cadrul campaniei pentru încheierea contractului de muncă a 1 200 000 metalurgiști italieni, în numeroase localități din Italia au avut loc puternice demonstrații muncitorești. Fotografia înfățișează un aspect de la marșul Pontedera—Pisa, în cadrul căruia sute de muncitori au protestat împotriva a 130 concedieri cu caracter intimidator la uzinele Piaggio.

ceva despre pescuit...

Geografia pescuitului marin a depășit cadrele clasice. Industria pescuitului a început să cunoască un alt ritm și o altă productivitate mai ales de când japonezii construiesc uriașele nave-uzină de 10 000 de tone (sau chiar mai mult), care propriu-zis nu sînt vase de pescuit, ci ateliere plutitoare deservind flotile întregi. Dar chiar navele cu tonaj mai mic, au contribuit la transformarea noțiunilor clasice ale pescuitului marin. Pescadoarele de 4 800 tone utilizate de flotele multor țări pot să fabrice în 24 de ore 100 000 de cutii de conserve datorită capturii zilnice sau a peștelui ținut în rezervă în calele sale prevăzute cu instalații frigorifice. Ele cuturează în campaniile lor trilonare vaste zone: apele tropicale în căutarea sardelelor, cele arctice după heringi și Pacificul nord-occidental la vinătoare de scrumbii albastre. După o statistică a F.A.O., producția mondială anuală de pește este de 51 600 000 tone. De trei ani consecutiv Peru își păstrează titlul de cea mai mare producătoare de pește (9 milioane tone) urmîndu-i în ordine Japonia, R. P. Chineză, U.R.S.S. etc.

Sînt bare în pericol rezervele de pește ale lumii? Dacă întrebarea nu se pune direct, totuși există o preocupare din ce în ce mai atentă pentru exploatarea rațională a resurselor mării. La primul congres internațional al industriei motuluiere s-a arătat că greutatea medie a peștilor capturați a trecut de la 2 300 grame (1949) la 1 100 grame (1963). O dată cu intensificarea pescuitului, se face și o risipă inadmisibilă. Un pescador aruncă în mare 50 la sută din captura

sa, eliminînd, de obicei, aproximativ 1 500 tone de specii diverse care nu sînt agreate de consumatori dintr-o judecată nejustificată, și alte 1 000 de tone de pești mărunți. Soluțiile propuse pentru curmarea risipei și a epuizării resurselor marine au fost multiple. Cel mai important vizează crearea unor vaste rezervații în zona cărora nu s'apescuiesc mai mulți ani, extinderea generală a limitelor apelor teritoriale sau parafarea unui acord internațional care să permită partajarea echitabilă a fondului de pește din apropierea coastelor unor țări, cum ar fi de exemplu Groenlanda. Dar problema principală rămîne cea a speciilor de care am vorbit mai sus și care intră cu multă dificultate în circuitul de consum alimentar, cur sînt vatulos (vulpea de mare), calcanu colinul negru și cel alb (specii de macrun) etc. Dezvoltarea rațională a pescuitului marin este în strînsă legătură cu utilizarea adecvată a tehnicii congelării. Parametrul de minus 18 arad utilizat pînă în prezent în frigiferii oceanice nu mai corespunde, mai ales de cînd pescuitul s-a extins și cunoaște o nouă dezvoltare în mările tropicale. Tonul cu aripioare galbene din apele africane, langustele antileze sau senegaleze trebuie să fie congelate la mult de minus 25 de grade. Bogățiile marine constituie o importantă rezervă alimentară a țării exploatare rațional și preparare adecvată intră din ce în ce mai mult în preocupările organismelor specializate ale statelor.

I. CORIBAI

alegeri britanice

Prin dizolvarea Parlamentului de către premierul Wilson, poporul britanic urmează să se prezinte la 31 martie — pentru a șaptea oară în perioada postbelică — în fața urnelor. Precum se știe, potrivit Actului Parlamentar din 1911, intervalul între două alegeri generale este fixat la 5 ani, dar consultarea electorală poate fi hotărîtă de guvern și după o perioadă mai scurtă, atunci cînd partidul aflat la putere consideră în special că va obține o majoritate mai solidă. Este și cazul actualii chemări la urne, după numai 500 zile de guvernare laburistă.

Dacă în 1945 alegătorii trebuiau să trimită în Camera Comunelor 640 deputați, datorită modificărilor ulterioare în „decupajul” electoral numărul acestora a devenit în 1950 de 625 pentru a crește apoi după 1955, la 630 — 511 reprezentînd Anglia, 71 — Scoția, 36 — Wales-ul și 12 — Irlanda de nord. Rezultatul alegerilor

nu este consemnat de procentul de voturi pe întreaga țară — deci nu acționează principiul proporționalității — ci locurile în Parlament se obțin pe baza majorității relative obținute în fiecare circumscripție electorală. Garanția depusă de candidații care nu au intrunit cel puțin o optime din numărul voturilor exprimate, nu li se restituie.

În ce privește rezultatul scrutinului de la 31 martie, comentarii britanici, bazîndu-se pe diverse sondaje, prevăd o nouă victorie laburistă, mai netă, decât cea din octombrie 1964. Adică ceea ce și dorește partidul lui Wilson. Firește — se subliniază totodată — nu sînt excluse și surprize.

Decamdată, însă, reamintim rezultatele obținute de partidele laburist, conservator și liberal, în alegerile de după cel de-al doilea război mondial.

cînd se dezgolește și prostia...

Nudiștii americani, constituiți în asociație, și-au publicat statutele, ca orice for care se respectă. Dar ei au hotărît, se vede, să nu-și dezgolească numai trupurile, ci și mintea... Drept pentru care, frunzărind aceste statute, putem citi negru pe alb: „Din asociația noastră nu pot face parte elemente radicale sau cei care simpatizează cu radicalii”.

Interesant ar fi de știut dacă se cer și certificate de loialitate, dovezi de colaborare cu Comisia pentru activitatea antiamericană, certificate care să confirme participarea la un omor rasial sau măcar la molestarea citorva negri.

Dacă nu, refuzul de primire în asociație este sigur, dat fiind alt paragraf

care explică de ce „radicalii” nu își pot expune trupurile soarelui american, pe plajă americană: „Am manifesta o atitudine antipatriotică dacă am lăsa ca asciația noastră, bazată pe idei înălțătoare să acopere acțiunile tenebroase ale elementelor subversive”.

Dacă ridicolul e o idee, și încă înălțătoare, atunci nudiștii patrioți din Statele Unite pot fi siguri că dețin prioritatea. Marele lor noroc — al acestor piegoale care nu-și acoperă nimic, nici măcar prostia — este că ridicolul nu ucide decât pe hirtie. Altfel viața le-o fi în primejdie.

S. B

DATA ALEGERILOR	NUMĂRUL VOTURILOR OBTINUTE			% DIN VOTURI EXPRIMATE			MANDATE OBTINUTE		
	LAB.	CONS.	LIB.	LAB.	CONS.	LIB.	LAB.	CONS.	LIB.
1945	11995152	9988306	2248226	47,8	39,8	9,0	393	213	12
1950	13295736	12501983	2621489	46,4	43,5	9,1	315	298	9
1951	13948385	13724418	730551	48,77	47,98	2,55	295	321	6
1955	12405254	13310891	722402	46,3	49,8	2,7	277	347	6
1959	12216166	13750965	1640761	43,8	49,4	5,9	258	365	6
1964	12205576	12002407	3093316	44,1	43,4	11,2	317	304	9

primul festival mondial de artă neagră

„Pentru prima oară în istoria lumii, în Africa, arta africană se va înfățișa lumii în nenumăratele ei aspecte... Pentru prima oară, specialiștii veniți din toate orizonturile vor fi interpreții acestor arte, cu concursul celor care sînt, în Africa, însuși, depozitarii legitimi ai culturii noastre și ai tradițiilor noastre. Pentru prima oară, în sfîrșit, arta africană se va manifesta ca propria ei renaștere”. Importanța primului Festival mondial de artă neagră a fost astfel prezentată de către E. Mweng, președintele Comitetului pentru colocviul internațional organizat sub patronajul UNESCO și al Societății Africane de Cultură pentru discutarea problemelor istorice, sociale și estetice ale artei negre. Colocviul se va desfășura la Dakar, între 30 martie și 7 aprilie, reunind personalități de seamă, venite din toate continentele pentru a dezbate cele 24 de teme înscrise pe agenda întîlnirii. Colocviul va constitui nu numai suportul teoretic al Festivalului mondial de artă neagră, dar și forumul care va decide decernarea premiilor. Juriile pentru cele patru categorii de premii (literatură, muzică, film, artă contemporană) vor fi alcătuite din cei mai reprezentativi participanți la colocviu.

Insula Gorée unde va avea loc spectacolul în aer liber inspirat din epopeea istorică a Africii.

Festivalul propriu-zis, pregătit de pe acum în toate amănuntele, va fi inaugurat la 1 aprilie prin trei mari manifestări simultane: o gală de operă populară nigeriană prezentată la Teatrul „Daniel Sorano”, care este teatrul național al Senegalului, un spectacol de dansuri senegaleze la stadionul Prieteniei și un spectacol feeric inspirat din epopeea istorică a Africii, montat în aer liber pe insula Gorée. Programul de spectacole cuprinde, pentru celelalte 24 de zile ale festivalului, momente de mare interes ca: un spectacol muzical de gală și o noapte populară de jazz cu Duke Ellington, spectacole susținute de celebra cântăreață Miriam Makeba, și de marea artistă de music-hall, Josephine Baker, o noapte de poezie africană, un recital de coruri gospels-spiritual, piesa lui Aimé Césaire, Tragedia regelui Christophe, spectacole naționale (Etiopia, Brazilia, Antile, Camerun, Liberia, Coasta de Fildeș), precum și ale marilor ansambluri negre din Anglia și Statele Unite. Țara gazdă, Senegalul, care și sărbătorește ziua națională la 4 aprilie, va prezenta cu acest prilej un spectacol festiv, iar în ultima zi a festivalului va susține gala finală de teatru african.

În noul muzeu al expozițiilor temporare, Expoziția de artă neagră africană va atrage cu siguranță numeroși vizitatori. Este prima expoziție de acest fel prezentată în Africa. Artă neagră este văzută dinăuntru, în dezvoltarea ei istorică și în interferențele ei cu celelalte civilizații.

O altă expoziție, de artizanat, va completa caracterul de document viu și de sinteză al festivalului de la Dakar.

Organizatorii apreciază că festivalul va prilejui un important flux turistic în Senegal, ceea ce a făcut necesară asigurarea condițiilor corespunzătoare de primire a peste 10.000 de oaspeți. Eforturile depuse în acest sens sînt considerabile. Susținută și de alte țări, acțiunea de transformare, chiar și numai temporară, a Dakarului într-un centru artistic de anvergură și într-un punct de atracție pentru turismul internațional va rămîne, o dată încheiat Festivalul mondial de artă neagră, o experiență utilă, atît pe plan artistic și organizatoric, cît și pe planul concluziilor generale pe care le poate genera o întîlnire de acest fel, pusă sub semnul cunoașterii, al prieteniei și al răspîndirii tezaurului de cultură ale omenirii.

Gabriela DOLGU

file noi în istoria chirurgiei chineze

— corespondență din Pekin —

O tină ră părăsește spitalul Hsuanwu în provincia Șandong la numai două săptămîni după o complicată operație la eier. Timp de patru ore și douăzeci de minute, cît a durat operația, medicii extirpat trei tumori. Ca urmare, tinea i-au revenit vîzul și auzul...

Chirurgii din Șanghai au operat cu cec 14 feluri de afecțiuni ale ficatului inclusiv tumori (benigne sau canceroase), chisturi provocate de paraziți, stre la ficat.

„Acestea sînt numai cîteva din succesele medicinei chineze care au depășit mult hotarele țării. Operațiile pe mîni? S-a reușit și acest lucru. Un lectiv al spitalului militar din Șanghai reușit, după cercetări îndelungate, să ocuiască valva mitrală a unui om bolnăv, cu una artificială. Mai întîi, experiențele au fost făcute pe ciini. După doi ani, în care răstimp s-a reușit area unei valve mitrale artificiale e să corespundă tuturor condițiilor greutate, rezistență la acizi etc., s-a cut la om. Operația a avut loc în a acestui an. Bolnava suferea, de la bine de 15 ani, de reumatism la mîni. Consultînd-o, medicii au constata că valva mitrală era atinsă. De altdeci patru ani, bolnava era tîntuită pat. Medicii au hotărît s-o opereze. uratul cord-pulmon artificial, care

urma să înlocuiască funcțiile inimii și plămînilui bolnavei în timpul operației, a fost supus unui ultim control. Pentru orice eventualitate, alături se afla un aparat de rezervă. După anestezie, temperatura corpului a fost redusă treptat de la 37°C la 12°C. Inima a fost deschisă. Valva mitrală prezenta o atrofiere serioasă, fenomene de calcifiere și leziuni, așa după cum indicase și diagnosticul. A fost descoperită și o tromboză a auriculii drept și o tromboză neașteptată a auriculii sting. Mai întîi, cu o grijă deosebită, a fost înlăturată tromboza și valva mitrală bolnavă, după care s-a trecut la suturarea valvei artificiale în mușchii inimii. După trei luni de la operație, bolnava, care înainte ar fi fost considerată iremediabil pierdută, a început să meargă, să coboare scările, să se plimbe prin curtea spitalului, iar la începutul lunii octombrie a părăsit spitalul. O operație similară executată ulterior a reușit de asemenea, iar bolnava este în convalescență.

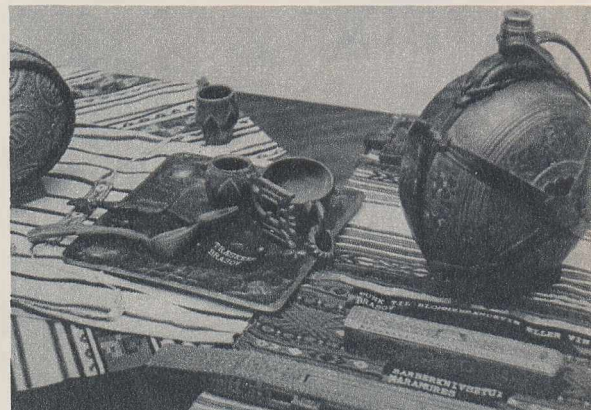
Recent, medicii care au participat la aceste operații încununate de succes li s-au decernat ordine și medalii. Se subliniază că aceste operații au deschis o nouă pagină în istoria chirurgiei cardiace în China.

I. GĂLĂȚEANU

Cu prilejul comemorării a 25 de ani de la moartea lui Nicolae Titulescu, la Palatul Națiunilor din Geneva a avut loc o solemnitate în cadrul căreia a fost evocată personalitatea eminentului diplomat român. Printre cei care au rostit cuvîntări s-a aflat Th. Aghnides (în fotografie) fost ambasador al Greciei, fost subsecretar general la Liga Națiunilor.

Un colț din expoziția de artă populară românească deschisă recent în sala de expoziții a orașului Odensee (Danemarca).

o aminare cu repercusiuni

Știrea că președintele Statelor Unite, Johnson, a hotărît să-și amine vizita în Europa occidentală în urma acțiunilor Franței, marchează de fapt eșecul unei inițiative diplomatice de mai mare anvergură, aflate de cîva timp în pregătire la Casa Albă și Departamentul de Stat.

S-a aflat că președintele Johnson urma să viziteze în aprilie Londra, Parisul, Bonnul și Roma cu un dublu scop: a oferi unele concesiuni în ce privește reorganizarea N.A.T.O. în schimbul unei participări fizice a aliaților vest-europeni — contribuții în bani și oameni — la războiul din Vietnam și la alte măsuri cu caracter militar plănuite de Statele Unite în Asia de sud-est. Atît Casa Albă cît și Departamentul de Stat nu se așteptau ca acțiunile franceze să fie întreprinse atît de curînd și în nici un caz înainte de luna aprilie. Corespondentul ziarului Le Monde la Washington scrie că „inițiativa generalului De Gaulle a devansat cu cîteva luni previziunile americane” și, conform părerii exprimate în cercurile oficiale din Statele Unite, „a dat o lovitură serioasă planurilor președintelui Johnson prevăzute pentru acest sezon diplomatic”. Poate că în felul acesta se găsește o explicație plauzibilă rapidității cu care a acționat Franța.

Planul american a fost aminat pentru că după acțiunea declanșată în mod public de la Paris șansele sale de reușită sînt reduse și totodată pentru că orice concesiune care ar fi făcută de Statele Unite, chiar dacă nu ar fi acceptată de reprezentanții francezi, ar apărea ca o

cedare în fața pozițiilor antiintegrateționiste și ar incuraja noi cereri în aceeași direcție. Dar aminarea nu înseamnă încă renunțare. Astfel s-ar putea explica de ce, în plină campanie electorală engleză, ziarul Times pune în gardă pe cititorii săi, prin intermediul unei relatări a corespondentului său la Washington, că „se așteaptă de la Anglia să trimită trupe în Vietnam în momentul în care indonezianii ar abandona politica confruntării” (împotriva acțiunilor colonialiste în Malaysia — n.n.).

„Casa Albă — adaugă Times — ar deveni foarte bănuitoare în privința politicii (engleze — n.n.) la est de Suez, dacă nu vor fi transferate cîteva batalioane în Vietnam”. Prin această relatare intențiile americane sînt aruncate prădă disputelor electorale din Anglia ceea ce va crea noi încercări proiectelor aminate ale S.U.A. Este semnificativ în această privință că în ultimele zile, în campania electorală engleză problemele interne au cedat locul întîi problemelor externe și mai ales teme — dependență sau independență față de politica Statelor Unite. Indiferent de rezultatul alegerilor de la 31 martie din Anglia și de momentul stabilit la Washington pentru reluarea acțiunilor programate inițial pentru aprilie, acest episod nu poate să nu influențeze cursul evenimentelor într-o direcție cu totul contrară celei scontate în Statele Unite.

N. LUPU

O știre pornită din capitala britanică a stîrnit senzație în întreaga lume. și indeosebi în rîndul iubitorilor sportului cu balonul rotund: Cupa „Jules Rimet” — menită să încununeze victoria echipei câștigătoare a campionatului mondial de fotbal — a fost furată de la „Central Hall” — sala de expoziții a Palatului Westminster. Interesant este faptul că ea se afla într-o vitrină alături de colecții filatelice în valoare de 3 milioane de lire sterline pe care însă, după cît se vede, autorii furtului le-au ignorat. Cupa, care fusese asigurată pentru 30.000 lire, cîntărește 4 kg, dintre care 1.800 kg aur pur. Scotland Yard și Interpolul au intrat în acțiune, dar diferiți comentatori și-au exprimat scepticismul cu privire la posibilitatea regăsirii Cupei. De altfel Federația britanică de fotbal a și cerut Federației internaționale a asociațiilor de fotbal înlocuirea Cupei „Jules Rimet”.

